ЎзССР Давлат китоб палатаси
Инв.
10 ИЮЛ 1984

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 156 (18.932). ● Сешанба, 10 июль 1984 йил ● Баҳоси 3 тийин.

МАСЪУЛИЯТ ТУЙҒУСИ

— Ўн биринчи беш йилликда ўн йиллик ва ундан ҳам кўпроқ шахсий топшириғини бажаришга сўз берган ўн беш ташаббускор ишчининг бириман, — деб ёзади Мўйноқ балиқ консерва комбинатининг балиқ кесувчиси, коммунист Бибижамол Асанова. — Шуни қувонч ва фахр билан айтаманки, сўзимнинг уддасидан чиқиш учун муттасил курашиб, ҳозир 1987 йил ҳисобига меҳнат қиляпман...

Оддий ишчининг бу сўзларидан унинг иш вақти дақиқаларини тежаб, технология интизомига қатъий риоя қилаётганини, ўз бурчига ҳалол, виждонан, садоқат билан ёндашаётганини, пировардида, сўз ва иш бирлигига эришаётганини илғаш қийин эмас. Ахир, беш йил мобайнида норманн икки ҳисса бажариш — 614 тонна маҳсулотни қайта ишлашнинг ўзи бўладими!

Юзлаб ва минглаб ана шундай ҳақиқий меҳнат қаҳрамонларининг жонбозлиги билан республикамиз ишчи коллективлари ўзларининг бутун куч ва резервларини йиллик ва беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажаришга сафарбар этмоқдалар. Улар белгилаган план ва режалар, қабул қилган социалистик мажбуриятлар КПСС XXVI съезди, партия Марказий Комитетининг кейинги Пленумлари қарорларида илгари сурилган муҳим социал-иқтисодий вазифалар бекаму кўст бажарилишига йўналтирилган. Бу — айни кунларда халқ хўжалигининг ҳар бир соҳасида тежамкорликнинг кучайишида, фан-техника тараққиётининг тезлашувида, ишлаб чиқариш қувватларидан оқилона фойдаланишда ва иш сифатининг яхшиланиб бораётганида намоён бўляпти. Республикадаги бир талай коллективлар, — деб таъкидланди Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XVI пленумида, — бир маромда ишлаб, план топшириқларинигина эмас, социалистик мажбуриятларни ҳам мунтазам равишда бажариб келмоқдалар, ўз вақтида юксак сифатли маҳсулот етказиб бермоқдалар».

Биринчи ярим йил якунлари шундан далолат берадики, кадрлар масъулияти тобора ортиб, уюшқоқлик, план, меҳнат интизоми мустаҳкамланиб бормоқда, сўз ва иш бирлиги қарор топмоқда. Қўқон пайпоқ тўқув-ип йигирув комбинати ва Самарқанддаги «Ҳужум» пиллакашлик фабрикаси ишчи-хизматчилари давлатга ой сайин кўпроқ ва яхшироқ маҳсулот етказиб бериш, ҳар бир соҳада тежамкорликни кучайтириш билан зиммага олган социалистик мажбуриятларига беҳад содиқ эканликларини исботламоқдалар. Халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларида ишга ва бурчга бўлган бундай муносабат, шубҳасиз, хўжаликларда бошқарув ишлари оқилона йўлга қўйилганлиги, резервлардан самарали фойдаланилаётганлиги натижасидир.

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг шонли 60 йиллиги зарбдор вахтасига чиққан республика меҳнаткашлари асосий эътиборни планлар ижросига, меҳнат унумдорлиги ўсиш суръатларини тезлаштиришга, шартнома шартлари бажарилишида изчилликка эришишга, қувватлардан, хом ашё, электр энергияси ва иш вақтидан яхшироқ фойдаланишга қаратмоқдалар. Натижада саноат корхоналарининг коллективлари маҳсулот реализация қилиш олти ойлик планини муддатидан илгари бажаришга, нефть қазиб чиқариш, машинасозликнинг бир қанча турдаги маҳсулотлари, чинни-фаянс идишлар, шойи газлама ва бошқа маҳсулотларни ишлаб чиқариш топшириқларини ошириб уддалашга эришдилар.

Меҳнатда эришиладиган натижалар салмоғи кўп жиҳатдан турдош корхоналарнинг ўзаро ҳамкорлик масъулиятини ҳис этиш даражасига боғлиқ. Афсуски, шартнома ва таъминот мажбуриятларини бажаришда узилишларга йўл қўяётган корхоналар сони ҳали оз эмас. Ангрендаги «Резинатехника», Фарғонадаги химиявий толалар ва Тошкент экскаватор заводлари, Тошкент тўқимачилик комбинати каби корхоналар борки, улар тармоқдаги бошқа коллективлар ишига ёмон таъсир кўрсатмоқда. «Узбекхлопкомаш» бирлашмаси пахта тозалаш заводларини зарур ускуналар билан вақтида бутлаш, эҳтиёт қисмлар ишлаб чиқариш планларини муттасил барбод бериб келяпти. Оқибатда республикамизнинг пахта тозалаш заводлари ва тайёрлов пунктларидаги бунтлаш майдончаларини ремонт қилиш кўрсаткичи бугунгача 32,8 процент бажарилди, холос. Ҳолбуки, бирлашма йил бошида қабул қилган социалистик мажбуриятларида машина ускуналар, эҳтиёт қисмлар ишлаб чиқариш планлари сўзсиз бажарилиши, ҳамда тузилган шартномаларга мувофиқ етказиб берилиши таъминланади, деб сўз берган эди.

Бу нимани кўрсатади! Аввало шуни таъкидлаш керакки, бирлашма партия, совет, хўжалик органлари белгиланган давлат плани қонун эканлигини унутиб қўйишди. Уни ҳурмат қилиш, унга риоя этиш ва сўзсиз бажариш зарурлигини чуқур ҳис этмаяпти. Сўз ва иш бирлигини таъминлашга эришмаяпти. Шу ўринда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ К. У. Черненконинг қуйидаги сўзларини келтириш ўринлидир: «План қонун бўлиб қолганидан сўнг уни ҳурмат қилиш, унга риоя этиш ва уни бекаму кўст бажариш керак. Бу — хўжалик интизоми масаласигина эмас, бу — партиявий, сиёсий масъулият масаласидир».

План ва мажбуриятларнинг бажарилиши ишлаб чиқариш коллективлари билан бирга тармоқ министрликлари аппаратларига ҳам баб-баравар масъулият юклайди. Чунки, белгиланган марраларнинг нечоғли асосли бўлишида, планлаштириш, бошқарув ишларининг аниқлигида, туғилган айрим муаммолар ечимида, сўз ва иш бирлигини қарор топтиришда улар бевосита ҳал қилувчи роль ўйнайди. Аммо жойларда ҳали давлат интизомини бузиш, баъзан зиммасига енгил «юк» олиш ишқибозларига ҳомийлик қилиш, реал планларга ўзбошимчалик билан тузатиш киритиб, уларни камайтиришга уринишдек номатлуб кайфиятларга батамом барҳам берилмаган. Бундай кайфият зарарли бўлиб, меҳнат коллективларида ишчанлик, ташаббускорлик, тартиб-интизом талаблари тўла қарор топишига халақит беряпти.

Табиийки, ҳар қандай коллективнинг муваффақияти энг аввало, унда ишлаётган меҳнат кишиларига — уларнинг ишга ва бурчга бўлган муносабатига, интизоми ва уюшқоқлигига, ташаббускорлиги ва маҳоратига қараб белгиланади. Бундай ишчи-хизматчилар республикамиз меҳнат коллективларида жуда кўп. В. П. Чкалов номидаги авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг йиғувчи слесарлари бригадири Назрулла Мўминопов, Қарши тикувчилик фабрикасининг тикувчи-моторчиси Раиса Иванушкина, Тошкентдаги 1-уйсозлик комбинатининг қолипловчилар бригадири Исмоил Орипов сингари юзлаб ишчи-хизматчилар ўзларининг бутун касб-маҳоратини, меҳнатга бўлган меҳр-муҳаббати ва ижодий муносабатларини ишга бағишламоқдалар ҳамда юксак натижаларга эришмоқдалар. Улардаги сўз ва иш бирлиги, онгли интизом ва уюшқоқлик план топшириқларимизни рўёбга чиқаришда, бир беш йилликда икки беш йиллик шахсий нормаларини бажаришга аҳд қилган ташаббускорлар сафининг кенгайишида муҳим аҳамият касб этяпти.

Партия комитетлари, совет, хўжалик органлари, касаба союз ва комсомол ташкилотлари илғорларнинг ана шундай намуналари кенг ёйилиши, улар тўплаган тажрибалар умумхалқ мулкига айланиши, оқибат натижада меҳнат коллективларида сўз ва иш бирлиги барқарор тус олиши учун изчил кураш олиб бормоқлари лозим.

ЮКСАК МУКОФОТ

К. У. Черненко ва Н. А. Тихонов ўртоқлар ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ГДР Министрлар Советининг Раиси Вилли Штоф туғилган кунининг етмиш йиллиги муносабати билан унга табрикнома йўлладилар.

СССР Олий Советининг Президиуми Германия Демократик Республикаси билан Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ўртасидаги қардошларча дўстлик ва ҳар томонлама ҳамкорликни ривожлантиришга қўшган катта ҳиссасини эътиборга олиб, ўртоқ Вилли Штофни Ленин ордени билан мукофотлади.

(ТАСС).

ЮБИЛЕЙ ЙИЛИ МЕҲНАТ ВАХТАСИДА

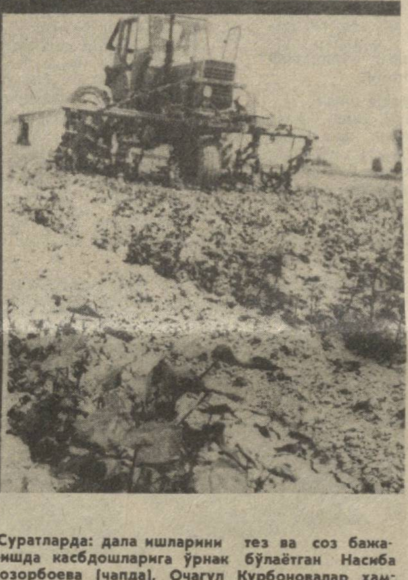

Бекобод райони заршунослари бу йил пахта ҳосилдорлигини ошириш ва тола сифатини янада яхшилаш мақсадида ғўза парваришини юксак агротехника муддатларида бажаришга катта аҳамият бермоқдалар. Бу иш райондаги «Авангард» совхозида айниқса намунали ташкил этилган. Илғор хўжаликда мавжуд техника воситалари ва ишчи кучларидан самарали фойдаланилмоқда. Ғўзалар ўз вақтида озиқлантирилиб, обиҳаётга қондирилаётганлиги туфайли баравж ривожланяпти. Кун сайин шона ва гуллар кўпаймоқда. Бу совхоз азаматларининг ҳар гектар ердан 35 центнердан ҳосил етиштириш бўйича олган мажбуриятларининг сўзсиз адо этилишидан далолатдир.

Суратларда: дала ишларини тез ва соз бажаришда касбдошларига ўрнак бўлаётган Насиба Бозорбоева [чапда], Очагул Қурбоновалар ҳамда ғўзани суғориш ва қатор ораларини культивация қилиш тасвирланган.

Т. Маҳкамов фотолари.

МУСОБАҚА ИЛҒОРЛАРИГА — БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети ўт-ўлан ўриш ва ем-хашак тайёрлаш юзасидан социалистик мусобақанинг 1984 йил июнь ойи якунларини кўриб чиқдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроқлари қуйидагиларга берилди:

Тошкент области. Бу область дағал хашак тайёрлаш йиллик планни 45,9 процент, шу жумладан пичан тайёрлаш планини 40,8 процент, витаминли ўт талқони ишлаб чиқариш планини 34,7 процент бажарган;

Қашқадарё областининг Китоб райони. Бу район дағал хашак тайёрлаш йиллик планини 53,7 процент, шу жумладан пичан тайёрлаш планини 71,8 процент, витаминли ўт талқони ишлаб чиқариш планини 51,4 процент бажарган;

Сурхондарё областининг Денов райони. Бу район ем-хашак тайёрлаш йиллик планини 54 процент, шу жумладан пичан тайёрлаш планини 52 процент, витаминли ўт талқони ишлаб чиқариш планини 12 процент бажарган;

Самарқанд областининг Каттақўрғон райони. Бу район ем-хашак тайёрлаш йиллик планини 54,2 процент, шу жумладан пичан тайёрлаш планини 53,8 процент, витаминли ўт талқони ишлаб чиқариш планини 35,4 процент бажарган.

МЕҲНАТ КОЛЛЕКТИВЛАРИДА

ЁШ ЧЕВАРЛАР

● Шофиркон гилам тўқиш фабрикасининг ишчи ёшлари — Маҳбуба Ражабова, Шохиста Шокирова, Олия Шариповалар ишлаб чиқариш графигидан икки ой ўзиб кетдилар.

Улар корхонага атиги бир ярим йил муқаддам келганликларига қарамай, ҳозирнинг ўзидаёқ Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллигини муносиб кутиб олиш учун ўтказилаётган социалистик мусобақада пешқадам бўлишди.

...Навбатдаги смена тугади. Иш якунлари чиқарила бошланди. Дугоналар топшириқда белгиланганига нисбатан 15—20 сантиметр кўп гилам тўқишди. Бу эса кам бўлиб кўринса ҳам, ой давомида 2—3 метрга бориб қолади. Улар фабриканинг энг яхши чеварларидан бири Саодат Муқимовадан шундай ишлашни ўрганиб олишди. У гилам тўқишнинг, меҳнатни оқилона ташкил этишнинг, иш вақтидан самарали фойдаланишнинг кўпгина сирларини ўргатди.

ТАШВИШЛИ СИГНАЛ

Эътиборсизлик оқибати

Республикамизнинг барча областларида ғўза парвариши қизғин паллага кирди. Бу даврда экинни намунали парваришлаш орқали ҳосилга ҳосил қўшилади. Агротехника комплексида ғўзаларни оби-тобида суғориш, айниқса, катта аҳамиятга эга. Кўплаб хўжаликларда суғориш тўғри йўлга қўйилганлиги, сувчиларга етарли шарт-шароитлар яратиб берилаётганлиги туфайли ғўзалар баравж ривожланмоқда. Гул ва кўсакларнинг тобора кўпайишига эришиляпти. Аммо ҳамма ерда ҳам иш кўнгилдагидек олиб боriляпти, деб бўлмайди. Масалан, Тошлоқ районида бу борада жиддий нуқсонларга йўл қўйилаётир. «Партия XXII съезди» колхозининг Қ. Мирзаметов, Қ. Алибоевлар бошлиқ бригадаларда етарли шарт-шароит яратилмаганлиги, меҳнат интизоми бўшаштириб юборилганлиги сабабли сувчилар кундузи пайкалларга таралган обиҳаётни кечқурун ариққа ташлаб уйларига кетишган. Эртасига ўша пайкалларга яна сув берилган. Натижада карта бошидаги ғўзалар икки марта сув ичиб, пайкал охиридагилари намдан етарли баҳраманд бўлмаган. Хўжаликнинг С. Қодиров бошлиқ бригадасида ҳам суғориш сифатсиз олиб борилмоқда. У. Мамажонов бригадасида эса пайкал этаклари кўллатиб юборилган.

Райондаги «Коммуна», Карл Маркс номли колхозларда ҳам сувдан тежаб-тергаб, оқилона фойдаланилмаётир. Ғанимат дамлар ўтиб боряпти. Ҳамма ерда интизомсизлик, ўзибўларчилик, масъулиятсизликка барҳам бериб экинни ўз вақтида обиҳаётга қондиришга эришайлик. Ишда сифатга алоҳида эътибор берилсин. Ана шунда кўзланган ҳосилни етиштириб, Ватанга ёруғ юз билан ғалаба рапорти берамиз.

**С. МАДУМАРОВ,
Тошлоқ район суғориш системалари бошқармасининг сувдан фойдаланиш бўйича катта инженери.**

Амалий визит билан

ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, ЧССР ҳукуматининг Раиси Л. Штроугал 9 июль куни амалий визит билан Москвага келди.

Аэродромда уни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раиси Н. А. Тихонов, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

(ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ўт ўчириш, одамларни ёнғиндан қутқариб қолиш вақтида жасурлик, мардлик ва фидокорлик кўрсатганлиги учун халқ депутатлари Хоразм область Совети ижроия комитети ички ишлар бошқармаси мустақил ҳарбийлашган ўт ўчириш қисми бўлинмаси командири ўртоқ **Йўлдош Отаниёзовни** СССР Олий Совети Президиуми номидан «Ёнғинда жасорат кўрсатганлик учун» медали билан мукофотлади.

ТАЖРИБАКОРЛАР МИНБАРИ

ДЕҲҚОН РЕЗЕРВЛАРИ

● ПАХТАНИНГ ЯЛПИ ХИРМОНИ 8200 ТОННАГА, ҲОСИЛДОРЛИК 50 ЦЕНТНЕРГА ЕТКАЗИЛАДИ.

● БАРЧА ТУРДАГИ ДЕҲҚОНЧИЛИК ВА ЧОРВАЧИЛИК МАҲСУЛОТЛАРИ ЎТГАН ЙИЛДАГИГА НИСБАТАН 15—20 ПРОЦЕНТ КЎПАЯДИ.

● ИЮЛЬ ОЙИНИ ЗАРБДОР ОЙ ДЕБ ЭЪЛОН ҚИЛИБ, БУТУН КУЧ ВА ТЕХНИКА ВОСИТАЛАРИНИ ДАЛА ИШЛАРИГА САФАРБАР ЭТАМИЗ.

● ИЛҒОР СУВЧИЛАРНИНГ ТАЖРИБАСИ АСОСИДА ИШ ЮРИТИБ, ҒЎЗАЛАРНИ ҚОНДИРИБ СУҒОРИШГА ЭРИШЯПМИЗ. СУВ ИСРОФГАРЧИЛИГИГА ТАМОМАН БАРҲАМ БЕРИЛАДИ.

● ДАЛАДА ИШЛАЁТГАНЛАР УЧУН ЕТАРЛИ ШАРТ-ШАРОИТ ЯРАТИЛДИ. МАДАНИЙ-МАИШИЙ, МЕДИЦИНА ВА САВДО ХОДИМЛАРИ ПАХТАКОРЛАРГА ДАЛАДА ХИЗМАТ КЎРСАТИШМОҚДА.

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллиги шарафига юксак социалистик мажбуриятлар қабул қилганмиз. Пахтанинг ялпи хирмонини 8200 тоннага, ҳосилдорликни 50 центнерга етказиш, барча турдаги деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотларини ўтган йилдагига нисбатан 15—20 процент кўпайтириш қатъий аҳдимиздир.

Юбилей йили марралари забт этилишига шак-шубҳа йўқ. Биринчидан, мажбуриятларимиз реал, сўз билан ишимиз бир жойдан чиқиши учун барча имкониятлар мавжуд. Иккинчидан, азамат деҳқонларимиз катта мақсад йўлида юз берган ҳар қандай қийинчиликларни сабот билан енгишга қодирдирлар. Буни улар амалда исботлаб келмоқдалар.

Хоразмда 50—60 центнерчилик ҳаракатига қўшилган мўл ҳосил усталари жуда кўп. Колхозимиз пахтакорлари ўтган йили планда кўзда тутилган 6450 тонна ўрнига 7841 тонна «оқ олтин» етиштирдилар, ҳосилдорлик 46,5 центнерни ташкил этди. Илғор бригадаларда бундан ҳам юқори ҳосил олинди. Бу йил 50 центнерлик марра эгалланади, деб дадил айтаётганимизга сабаб шу.

Мавжуд 1640 гектар пахта майдонида экиннинг қай ҳолатда эканлиги назоратдан ўтказилди. Гектарлар тўла, кўчатлар сони бут бўлиши таъминланди, ғўзага биринчи комплекс ишлов бериш, яганалаш қисқа муддатларда юқори сифатли қилиб адо этилди. Ҳар гектар ерда ўртача ҳисобда 85 минг туп ғўза қолдириб, экиннинг нормал ривожланишига, мўл ва сифатли ҳосил тўпланишига эришиш мақсадида дала ишларини юксак агротехника талаблари асосида олиб бораётирмиз. Колхозимиз ғўзанинг «Қизил равот» нави элита уруғини етиштирувчи хўжалик бўлганлиги сабабли пахтанинг сифати масаласи ҳамма вақт диққат эътиборимизда.

Ҳозирги кунга келиб, ғўза қаддини ростлаб олди. Ёппасига гуллаб, кўсаклай бошлади. Июль — ҳосил тўплашда ҳал қилувчи ой. Чунки, бу ойда ғўза парвариши ўз вақтида сифатли ўтказилса, ҳосил элементлари шунча кўп тўпланади. Биз ҳозирга қадар ғўзаларга минерал ўғитларнинг йиллик нормасини бериб бўлдик. Тупроқда озуқа моддаси етарли миқдорда тўпланди. Галдаги вазифа ана шу озуқа моддаларидан ўсимликнинг тўла баҳраманд бўлишига имконият яратишдир. Шу мақсадда июль ойини зарбдор ой деб эълон қилиб, бутун куч ва техника воситаларини дала ишларига сафарбар этдик. 42 та культиватор бетўхтов ишлатилиб, ғўза қатор оралари юмшатиляпти ва озиқлантириляпти. Шермат Дадабоев, Сафарбой Абдуллаев, Қуронбой Ҳаитбоев каби оловқалб механизаторлар ишда фидокорлик кўрсатишаётир. 1400 киши даладаги бегона ўтларни таг-томири билан тугатишда жонбозлик кўрсатмоқда.

Юқорида айтиб ўтганимдек, ғўза интенсив ривожланиш ва ҳосил тугиш даврига кирди. Эндиги вазифа экинни меҳр билан парваришлаш, ҳар тупини кўз қорачиғидек асраш, ўсиш, ривожланиш ва ҳосил тўплашини тезлаштиришдан иборат.

Ҳозирги кунда барча агротехник тадбирларни ўз вақтида бажариш, айниқса, суғоришни намунали йўлга қўйиш катта аҳамиятга эга. Бу йил сув танқислиги унча сезилмаётир. Бу сувдан хоҳлаганча фойдаланиш мумкин, деган фикрни билдирмайди. Ҳар қандай шароитда ҳам обиҳаётдан мақсадга мувофиқ фойдаланган деҳқон ҳеч қачон ютқазмайди. Меъёридан ортиқ берилган сув ғўзаларни ғовлатиб юбориши ёки экинни эзиб қўйиши мумкин. Бундан ташқари суғориш муддатларини экилаётган нав хусусиятларига қараб тўғри белгилаш катта аҳамиятга эга. Ғўзани «шарбат» усулида суғориш практикасини кенг қўлланиш лозим. Пайкалларга сув муддатидан бир-икки кун кеч таралса ҳосил тугунчалари тўкилиб кетади. Бунга асло йўл қўйиб бўлмайди. Культивацияни ҳар сувдан сўнг, ер етилиши билан ўтказишга алоҳида аҳамият бериш даркор. Вақти ўтгандан кейин культивация қилинса, қотиб қолган ер ёрилади, нам етарли сақланмайди. Энг хавфлиси, кесак кўчиб, ғўза илдизларини зарарлайди. Илдизлар очилиб қолиши, касалликка чалиниши мумкин.

Биз суғоришни культивация билан уйғунлаштириб олиб боришга ҳаракат қиляпмиз. Малакали мутахассислардан иборат махсус сифат комиссияси пайкалларни назорат қилиб, қайси ерга қачон сув таралиши ва қачон культивация ўтказилишини белгилаб беряпти.

Ғўза шохларининг бир-бирига киришиб кета бошлаганини ҳисобга олиб, культиваторларнинг ишчи органларига ҳимоя тўсиқлари ўрнатиш лозим. Шунда ҳосил элементлари тўкилишининг олди олинади. Ҳозирги вақтда культивацияни бирмунча юзароқ ўтказиш мақсадга мувофиқдир. Биз айнан шундай қиляпмиз.

Шу долзарб кунларда бригадалар, механизаторлар, пахтакорлар ўртасида социалистик мусобақа кенг қулоч ёйдирилган. Қурол Ражабов, Зариф Эрматовлар бошлиқ 60 центнерчи бригадаларнинг тажрибаси ҳамма учун ибратлидир. Бу бригадаларда ғўза парвариши жадал суръат, аъло сифат билан олиб борилмоқда. Область партия комитетининг аъзоси Тўлғаной Матқаримова бошлиқ бригадада ҳамма майдонларга чигит қайта экилганлигига қарамай, комплекс парвариш намунали йўлга қўйилганлиги туфайли ғўзалар гуркираб ривожланяпти. Ҳосил нишоналари тобора кўпаймоқда. Хўжаликда ялпи сафарбарлик, мўл ҳосил учун кураш ҳар қачонгидан қизғин тус олган. Қайси бригадада бўлманг, онгли интизом ва уюшқоқликни яққол ҳис этасиз.

Далада ишлаётганлар тўғрисида ғамхўрликни кучайтириш колхоз правлениеси ва партия ташкилотининг доимо диққат марказида. Маданий-маиший, медицина ва савдо хизмати далага кўчирилган. Доимий ва мавсумий боғча-яслилар ишидан ота-оналар хурсанд.

Пахтачилик билан бир қаторда бошқа тармоқларни ҳам интенсив ривожлантириш, мамлакат Озиқ-овқат программасининг бажарилишига қўшадиган ҳиссамизни кўпайтириш йўлида изчил кураш олиб бормоқдамиз. Ҳозиргача 105 тонна гўшт, 125 минг дона тухум тайёрланиб, бу борадаги йиллик планлар муддатидан илгари адо этилди. Сут тайёрлашни 600 тоннага, сабзавот ва полиз маҳсулотларини 1100 тоннага етказишга аҳд қилганмиз. 80 гектар ердаги янги беда, 195 гектар ердаги маккажўхори, 32 гектар ердаги сабзавот, 72 гектар ердаги полиз экинлари парвариши ҳам кун сайин авж олдирилмоқда. Эртанги ва ўртаги сабзавот ҳосилини эл дастурхонига етказиб беришни кучайтиряпмиз.

Сўз билан иш бирлигини таъминлаш, мўл ва сифатли ҳосил етиштириш билан Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллик юбилейига муносиб туҳфа тайёрлашни асосий мақсад қилиб қўйганмиз.

**Собир МАТҚУРБОНОВ,
Гурлан районидаги «Коммуна» колхози бош агрономи.**

ҲАЗРАТИ ИНСОН: ЙИЛЛАР ВА ЙЎЛЛАР

ЎЗБЕКИСТОН ХИМИЯСИ

ИШЧИ МИНБАРИ

МЕҲНАТ ҚУВОНЧИ

БИЗНИНГ ЖАМИЯТДА меҳнат қувонч келтиради. Яратувчилик меҳнати кишини улуғлайди, обрў-эътиборини оширади, камолат чўққилари сари кўтаради. Жонажон корхонамизда ишлаб нималарга эришган бўлсам — шуларнинг ҳаммаси меҳнат туфайли.

Мен Чирчиқ фарзандиман. Ҳаммамиз ифтиҳор билан химиклар, машинасозлар ва металлурглар маскани дейдиган социалистик шаҳарда туғилиб ўсдим. Шу ерда ўқиб, билим олдим. Меҳнат малакам ортиб бормоқда. Меҳнат фаолиятимни эса республикамиз химия саноатининг тўнғич корхонаси — Чирчиқ «Электрохимпром» ишлаб чиқариш бирлашмасида бошладим. 28 йилдирки, химикларнинг шонли коллективида меҳнат қилиб келмоқдаман.

Кечагидек эсимда. Ҳозир республикамизнинг йирик саноат марказларидан бирига айланган Чирчиқ шаҳрининг ўрни бундан ярим аср муқаддам тўқайзор, ботқоқликдан иборат эди. Мамлакатдаги каби республикамизда ҳам индустрлаштириш амалга оширилиши муносабати билан 1932 йили комбинатимиз қурилиши бошланди. Учинчи беш йилликда қурилиш ишлари ниҳоясига етказилди ва корхона маҳсулот ишлаб чиқара бошлади. Бу воқеа пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришда муҳим аҳамият касб этди. Қишлоқ хўжалигининг минерал ўғитларга бўлган ва тобора ошиб бораётган эҳтиёжини қондириш зарур эди. Биз ана шу муҳим вазифани яхшироқ бажариш, деҳқончилик учун тобора кўпроқ ва сифатли минерал ўғит етказиб бериш чораларини кўряпмиз.

Корхона ишга тушгандан буён у қанчалик тараққиёт йўлини босиб ўтгани, ривожлангани, маҳсулот тайёрлаш кўпайганини биргина рақам яққол ифодалаб бера олади: ўтган даврда комбинатда маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми 66 баравар кўпайганлигини катта ифтихор билан таъкидлаб ўтгим бор. Бунга Совет давлати ва қардош республикалар меҳнаткашларининг яқиндан кўрсатган ёрдами туфайли муваффақ бўлиндики, бу билан биз ҳамиша фахрланамиз.

Эндиликда корхонамиз қудрати ортиб, ишлаб чиқариши кенгайиб боряпти. Бир неча йил муқаддам бирлашмада йирик капролактам ишлаб чиқариш комплекси қурилиб фойдаланишга топширилди. Ҳозир бу ерда мамлакат халқ хўжалиги учун зарур маҳсулотлар тайёрланмоқда. Йил бошида эса 450 минг тонна маҳсулот тайёрлаш қувватига эга йирик тоннажли аммиак ишлаб чиқариш агрегати ҳаракатга келди. Булар корхонанинг ишлаб чиқариш имкониятларини янада кенгайтирди.

Биз, химиклар партия XXVI съезди ва КПСС Марказий Комитетининг кейинги Пленумлари қарорларини амалга ошириш йўлида катта иш олиб бормоқдамиз. Қувватлардан тўлароқ фойдаланиш, ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш учун бутун куч-ғайратимизни сафарбар этяпмиз. Меҳнат унумдорлигини кўтариш, маҳсулот таннархини арзонлаштириш резервларини аниқлаб, уларни тезроқ ишга солиш йўлида изланяпмиз. Бундай изланиш яхши натижалар бермоқда. Масалан, беш йиллигимиз бошлангандан буён пландан ташқари 47,6 минг тонна минерал ўғит ва 28,3 минг тонна аммиак тайёрланди. Ўтган йили меҳнат унумдорлиги аввалги йилдагига нисбатан 14,8 процент, маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми 15,6 процент ўсди.

Бирлашма бағрида шонли ишчилар синфининг юксак малакали, ўз касбининг усталари бўлган катта коллективи ташкил топди. Ишчиларнинг маҳорати, малакаси ортиб бормоқда. Кечаги ишчилар бугун инженерлар қаторидан ўрин олмоқда. Корхонада ишлаётган олий маълумотли мутахассисларнинг бешдан тўрт қисми собиқ ишчилар бўлиб, уларнинг аксарияти ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда политехника институти Чирчиқ филиалини тамомлашган. Ҳозир бу ерда ўқиётган 350 га яқин ишчи ҳам кўп ўтмай улар сафига қўшилади.

Ишлаб чиқаришни юксалтириш учун жонбозлик билан қилинган самарали меҳнат корхона ишчи ҳамда мутахассисларига шон-шараф келтирмоқда. Ишчилардан Деҳқон Шерчибоев, Эргаш Пирматов ва инженер Омон Илёсовлар Социалистик Меҳнат Қаҳрамони деган юксак унвонга муяссар бўлдилар. Кўплаб кишилар орден ва медаллар билан мукофотланди.

Бирлашмада янги техника ва илғор технологияни жорий этиш, ишлаб чиқариш жараёнларини механизациялаш ва автоматлаштириш, ихтирочилик ҳамда рационализаторлик ҳаракатини кенг қулоч ёйдиришга алоҳида аҳамият берилаётгани, новаторлар сафини кенгайтириш юзасидан изчил иш олиб борилаётганини ифтихор билан таъкидламоқчиман. Ўтган йилнинг ўзидагина иқтисодий самараси 700 минг сўмдан ортиқ бўлган рационализаторлик, ихтирочилик таклифлари ишлаб чиқаришга жорий қилинди.

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллик юбилейи шарафига зиммага олинган юксак социалистик мажбуриятларни бажариш учун мусобақа авж олмоқда. Тармоғимиздаги кекса корхона бўлмиш бизнинг бирлашмамиз коллективи планга қўшимча равишда 1,5 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилиш, меҳнат унумдорлигини пландан ташқари бир процент ошириш, маҳсулот таннархини қўшимча ярим процент камайтириш учун қизғин кураш олиб бормоқда. Шуни айтиш керакки, меҳнат унумдорлигини планадагига нисбатан бир процент ошириш қўшимча 2 миллон 363 минг сўмлик маҳсулот тайёрлаш имконини беради. Маҳсулот таннархини ярим процент камайтириш эса қарийб 100 минг сўм маблағни тежайди.

Мен бошлиқ бригада коллективи смена топшириқларини ҳамиша ошириб адо этиб, корхона меҳнат аҳлининг муваффақиятига муносиб ҳисса қўшиб келмоқда. Ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш — асосий мақсадимиз. Ана шу мақсад йўлида кун сайин унумли меҳнат қилиб, юбилей йили план топшириқлари ва умуман ўн биринчи беш йиллик учун олган мажбуриятларимизни шараф билан бажарамиз.

У. ШОКИРОВ,
Чирчиқ «Электрохимпром» ишлаб чиқариш бирлашмаси бригадири, шаҳар партия комитетининг аъзоси.

ГАЗЕТА САҲИФАЛАРИДА

ФАХРЛИ НОМ УЧУН

Ўлкамизнинг шаҳар ва қишлоқларида Ўзбекистон ССР ва республикамиз Компартиясининг 60 йиллик юбилейини муносиб меҳнат муваффақиятлари билан нишонлаш ҳаракати тобора кенг қулоч ёймоқда. Янги-янги меҳнат коллективлари, илғор ишчилар, бинокор ва пахтакорлар улкан байрам шарафига янада кўтаринкилик ва зўр ғайрат билан меҳнат қилажаклари ҳақида ваъда бермоқдалар. «Марғилон ҳақиқати» шаҳар газетасининг навбатдаги сонларидан бири ана шу актуал мавзуга бағишланди. Қўш саҳифадан ўрин олган ипак комбинати тўқимачилик корхонасининг Ш. Суфьянов бошлиқ бригадаси аъзоси Э. Аметова, «Атлас» бирлашмасининг пишитув-тўқув фабрикаси, экспериментал-механика, чўян қуюв, ёғочсозлик заводлари илғор бригада бошлиқлари Т. Тешабоев, А. Нурматов, М. Зинатулин ва И. Абдуллаевларнинг мақолалари ҳамда уларнинг бригада методи асосида ишлаётган ҳамкасбларига мурожаатларида КПСС XXVI съездининг тарихий қарорлари ва КПСС Марказий Комитетининг кейинги Пленумлари кўрсатмаларини бажара бориб, мавжуд резервлардан оқилона фойдаланиш орқали 1984 йил ва, умуман, ўн биринчи беш йиллик план ва мажбуриятларини муддатидан илгари ўринлатиш учун олиб бораётган ишлари ҳақида ҳикоя қилинади. «Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 60 йиллиги номли бригада» фахрли номини олиш учун бошланган бу ҳаракат шаҳар партия комитети томонидан маъқулланди.

Айни кунларда бу ташаббус издошлари ва унга қўшилиб меҳнат қилаётган коллективлар фаолияти шаҳар газетасида изчил ва кенг акс эттаётганлиги характерлидир.

К. Д. УШИНСКИЙ НОМЛИ ЎҚИТУВЧИЛАР МАЛАКАСИНИ ОШИРИШ ВА ҚАЙТА ТАЙЁРЛАШ МАРКАЗИЙ ИНСТИТУТИ — 50 ЁШДА

ЎҚИТУВЧИЛАРНИ ЎҚИТИБ

Шундай воқеалар борки, йиллар ўтиши билан тарихий аҳамият касб этади. Лекин илк одимлариданоқ тарихдан ўрин олувчи ҳодисалар ҳам бор. Октябрь қуёшидан нур эмган диёримизни маърифат зиёсидан мунаввар этган маданий инқилоб ана шундай воқеалар сирасига киради. Меҳнаткашлар ҳокимияти, табиийки, энг аввало ўз кадрларига, шу жумладан ўқитувчиларга муҳтож эди. Ўлкада Ўзбекистон ССР ташкил этилганидан кейин ҳам қанчадан-қанча муаллимлар тайёрлаш курслари очилди, ўқитувчиларнинг катта армияси етишиб чиқди. Улар республикамизда маданий инқилобни амалга оширишда, халққа билим бериб саводини чиқаришда тер тўкиб меҳнат қилдилар. Ўша дастлабки ўқитувчилар қўлида ҳарф таниган кишилар эндиликда академик, профессор, инженер...

1930 йилда республикамизда болаларнинг умумий мажбурий таълим программасини амалга оширишга киришилди. Қисқа курсларда ўқиб келган ўқитувчилар сони кўпайди. Давр эса янги-янги талабларни илгари сурмоқда эди. Ана шунда бошланғич синф ўқитувчилари малакасини ошириш институти ташкил этилди. Орадан уч йил ўтгач, унинг базасида халқ маорифи кадрларининг малакасини ошириш институти очилди. Таълим-тарбиядаги ўзгаришлар асосида 1964 йилга келиб у ўқитувчилар малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш институтига айлантирилди.

Ўтган ярим аср мобайнида институт шарафли йўлни босиб ўтди. Бугунги кунда у республикамиздаги 14 та область ўқитувчилар малакасини ошириш институти ишини мувофиқлаштириб, икки юздан ортиқ район ва шаҳар методик кабинетлари фаолиятини изчил кузатиб бормоқда. Мактабларимизга, мактабгача тарбия ва мактабдан ташқари муассасаларга методик ёрдам кўрсатмоқда. Педагогика илмидаги илғор тажрибаларни ўрганиб, умумлаштириб бормоқда, курс ва семинарлар ташкил этмоқда.

Институтда педагогика, психология, жамиятшунослик фанлари, рус тили ва адабиёти кафедралари, шунингдек 22 та методкабинет таълим-тарбия ишларини бугунги кун талаблари асосида олиб бориш юзасидан катта иш қилмоқда. Курс тингловчилари педагогика илмидаги энг сўнгги янгиликлар билан таништирилади, уларга партия ва ҳукуматимизнинг янги кишини тарбиялаш соҳасида илгари сураётган талаблари асосида пухта билим беришга ҳаракат қилинади.

Ёш авлод мураббийлари педагогика тажрибасидаги янгиликлардан бохабар бўлишлари учун барча кабинет ва аудиториялар таълимнинг энг янги техник воситалари билан жиҳозланган, амалий машғулотлар ўтказиш учун намунали шароит яратилган. Институтнинг меҳнат таълими кабинети, жумладан, ҳозирги кунда қуйи, ўрта ва юқори синфлар ўқитувчиларини шаҳар ва қишлоқ мактаблари учун махсус программа асосида қайта тайёрламоқда.

Бу ерда олтмиш бешта малакали ходим, шу жумладан 11 фан кандидати ўқитувчиларни қайта тайёрлаш йўлида жонбозлик қилмоқда. Р. Усмонов, Д. Мавашев, О. Шарипов, Л. Кочетова, Ҳ. Йўлдошев ва бошқа фидокор устозлар тингловчилар — мактаб ўқитувчиларини педагогиканинг энг сўнгги ютуқлари билан қуроллантиришга, улар малакасини янада оширишга ҳаракат қилмоқдалар. Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси ташкил этилганлигининг 60 йиллиги арафасида институт юбилейи нишонланиши рамзий маъно касб этади. Негаки, маданий жабҳада эришилган ютуқларимизда бу илмий-методик муассасанинг ҳам муносиб улуши бор.

Қ. РИХСИЕВ.

ФАКТЛАР... РАҚАМЛАР

Биринчи, иккинчи беш йилликлар республикамиз химия саноатининг бошланиш даври бўлди. Қўқон ва Коғон ўғит заводлари ишга туширилди. Чирчиқ электрохимия комбинати қурилиши бошланди.

*** Учинчи беш йилликда ишга туширилган 134 та саноат корхонасининг бири — Чирчиқ электрохимия комбинати эди.**

*** 1950 йилда қишлоқ меҳнаткашлари республика химикларидан 817 минг тонна минерал ўғит олдилар.**

*** 1953 йилда республика минерал ўғит ишлаб чиқаришда Россия Федерацияси билан Украина ССРдан кейин Иттифоқда учинчи ўринга чиқиб олди.**

*** 1959 — 1965 йилларда химия саноати айниқса, тез суръатлар билан ривожланди. Фарғона азот ўғитлари заводи ва Навоий химия комбинати ишга туширилди, бир қанча корхоналарда ишлаб чиқариш кенгайтирилди ва яхшиланди.**

*** КПСС XXIII съездида (1966 йил) республикада минерал ўғит ишлаб чиқаришни 2,2 баравар кўпайтириш вазифаси қўйилди. Кўп ўтмай Чирчиқ электрохимия комбинатида қувватлар оширилди, Олмалиқ химия заводи ишга тушди. Навоий химия комбинати билан Фарғона азот ўғитлари заводининг иккинчи навбати қуриб битказилди.**

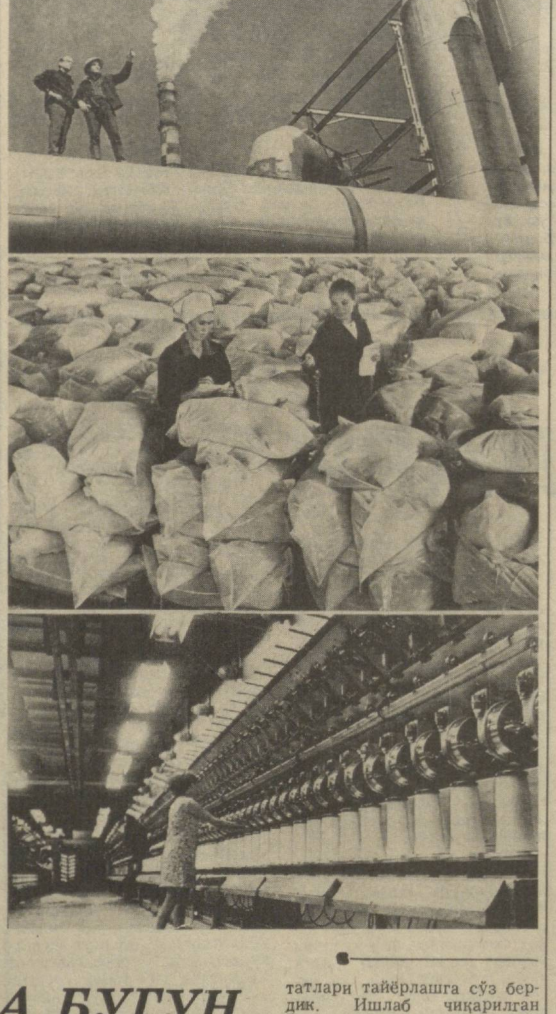

Ўзбекистоннинг катта химияси корхоналаридан лавҳалар: (юқоридан) Олмалиқ химия заводи технология участкаларидан бири: Чирчиқ «Электрохимпром» ишлаб чиқариш бирлашмасининг тайёр маҳсулотлар омбори; Фарғона химиявий толалар заводи цехларидан бир кўриниш.
В. Сироткин фотолари.

КЕЧА ВА БУГУН

Одатда катта тантана кунлари арафасида одам кўп нарсаларни ўйлаб кетади: илгари ким эдиг-у, энди киммиз? Биз ишлаётган корхоналар аввал қай аҳволда эди-ю, ҳозир қандай? Чунки, революцияга қадар республикамиз территориясида амалда химия саноати корхонаси йўқ эди-да! Ҳолбуки, минерал хом ашёлар запаси бор эди, кўп эди.

Энди-чи? Ўлкамизда ўнлаб химия индустрияси корхоналари бетиним ишлаб турибди. Химия маҳсулотлари ишлаб чиқариш бўйича республикамиз Иттифоқда олдинги ўринларда боряпти. Фикримни далиллаш учун биргина ўзим меҳнат қилаётган корхона кўрсаткичларини айтиб ўта қолай: ўтган йили ялпи маҳсулот ишлаб чиқаришда илк бор энг юқори кўрсаткич — 33 процент ўсишга эришдик. Жумладан, аммиак тайёрлашда — 47, целлюлоза ацетатлари ишлаб чиқаришда — 38, дефолиантлар тайёрлашда эса 4 процент ўсиш бўлди. Маҳсулот таннархи планда мўлжаллanganидан 3 миллион сўм арзонлашди. Қолаверса, шу йилнинг олти ойлик план топшириқларини ҳам муваффақиятли уддаладик. Йил охиригача меҳнат унумдорлигини 1 процент ошириш ҳисобига 1,7 миллион сўмлик қўшимча маҳсулот ишлаб чиқаришга аҳд қилганмиз. Республикамиз ва унинг Компартияси 60 йиллиги шарафига пландан ташқари 1200 тонна аммиак, 600 тонна дефолиант, 200 тонна целлюлоза ацетатлари тайёрлашга сўз бердик. Ишлаб чиқарилган барча турдаги маҳсулотларимизнинг 20 процентини давлат Сифат белгиси билан тайёрлаймиз...

Бундан 60 йил муқаддам мендек оддий бир химик ишчи шундай рақам ва кўрсаткичларни айта олармиди? Бугунги кунда халқ хўжалигимизнинг ҳар бир тармоғидаги ҳар бир ишчи ёки хизматчи бемалол тараққиёт босқичлари ҳақида кенг мулоҳаза юрита олади. Шундай кезларда ҳаётнинг бунчалик илгарилаб кетганидан қувончга тўлиб, беихтиёр «Э, бор бўлсин шу ҳукуматимиз, бор бўлсин партия!» деб юборгинг келади.

Х. ХОЛМАТОВ,
Фарғона «Азот» ишлаб чиқариш бирлашмасининг кучсиз азот кислотаси цехи бўлинмаси бошлиғи, коммунистик меҳнат зарбдори.

Республикамиз химия саноати тараққиёт босқичларини Ўзбекистон ССР Давлат план комитети химия бўлими бошлиғи ўртоқ У. Д. ДАЛАБОЕВдан шарҳлаб беришни сўрадик:

— Ўзбекистон индустрлаштириш йилларидаёқ мамлакатнинг асосий пахта базаси бўлиб қолгани ҳолда, айни вақтда кенг кўламда саноат корхоналарини ҳам қуриши айниқса, химияни ривожлантириши керак эди. Шу боиски, республиканинг бу йилларда саноат соҳасидаги ўзига хос хусусиятларидан бири — қурилиш ишларини жадал суръатларда олиб бориш бўлди.

Дастлабки химия корхоналари қурилишининг бошланиши Ўзбекистонда саноатнинг бу тармоғи пайдо бўлаётганидан далолат берди. Чунончи, шу йиллар мобайнида Қўқон ва Коғон ўғит заводлари қуриб битказилди. Учинчи беш йилликдан кейин, Чирчиқ электрохимия комбинати қурилиши планда белгиланган энг йирик объектлардан бири бўлиб қолди. Корхона пахта ҳосилдорлигини ошириш ва Совет Иттифоқининг мудофаа қобилиятини мустаҳкамлашда катта аҳамият касб этди.

Корхона маҳаллий миллатлардан индустриямиз учун ишчи кадрлари тайёрлашда беқиёс роль ўйнади ва турли эл-элатларнинг ўғил-қизларидан юксак малакали ишчилар тайёрлаш мактаби бўлиб қолди. 1938 йилдан 1940 йилгача бу ерда 4411 кишига турли хил касблар ўргатилди.

Уруш йилларида химия саноати ривожига бўлган эътибор кучайди. 1943 йилнинг ўзида химия маҳсулоти ишлаб чиқариш 1940 йилга нисбатан уч баравар ортди. Айни пайтда партия ва ҳукуматимиз тармоқ саноат корхоналарини ишчи кучлари билан таъминлаш мақсадида уларга шаҳар ва қишлоқлардан меҳнатга қобилиятли кишиларни сафарбар этишга катта эътибор берди. Масалан, Чирчиқ электрохимия комбинати қурилишида ишлаш учун 1942 йилнинг кейинги ўн кунлигида Андижон областидан 400 киши, Наманган областидан 300, Фарғона областидан 200, Самарқанд, Бухоро областларидан 400 дан зиёд киши жалб қилинди.

Уруш йилларида химия саноати янада илдам суръатлар билан ривожланди. 1943 йилнинг ўзида химия маҳсулоти ишлаб чиқариш 1940 йилга нисбатан уч баравар ортди. Урушдан кейинги йилларда халқ хўжалигини қайта қуриш, қисқа фурсат ичида урушгача бўлган даражага чиқиб олиш ва ундан ўзиб кетиш — бош вазифа қилиб қўйилди. Химикларимиз белгиланган план топшириқларининг конкрет ижроси учун илгариги йиллардагидек социалистик мусобақани авж олдириб юбордилар. Қўқон суперфосфат заводи аҳли Жамбул суперфосфат заводи коллективи билан ишлаб чиқаришда энг яхши кўрсаткичлар учун мусобақа бошладилар. Чирчиқ электрохимия комбинатининг ўртоқ М. Эгамбердиев бошлиқ коммунистик меҳнат бригадаси ташаббуси билан сменанинг ўзида бўладиган нобудгарчилик ва иш вақтининг унумсиз сарфланишини тугатиш мусобақаси қизғин тус олди.

1959—1965 йилларда химия саноатида Навоий химия комбинати билан Фарғона азот ўғитлари заводи планга мувофиқ қурилган йирик иншоотлар бўлди. Шундан сўнг кўп ўтмай бу корхоналарнинг иккинчи навбатлари ҳам қуриб битказилди.

Кейинги беш йилликларда Тошкент, Чирчиқ, Олмалиқ, Самарқанд, Навоий, Фарғона, Наманган каби ўнлаб шаҳарларимизда тармоқ саноати корхоналари янги-янги қувватлар билан бойиди. Бугунги кунда химия саноати маҳсулотлари фойдаланилмаётган халқ хўжалиги тармоқларини учратиш қийин. Биргина пахтачиликда деҳқонларимиз ҳосилдорликни оширишнинг 50 процентдан кўпроғига минерал ўғитлар ҳисобига эришаётганини айтиш кифоя.

Хуллас, республикамиз химия индустрияси ўтган 60 йилда шундай залворли йўл босиб ўтдики, бу йўлнинг шонли бекатлари билан олтмиш йиллик тараққиёт чўққиларидан туриб ҳақли равишда фахрланамиз.

Шарҳни «Совет Ўзбекистони» махсус мухбири Н. САЪДУЛЛАЕВ ёзиб олди.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

ТЕКИНХЎР, ИШЁҚМАСЛАРГА ЎРИН ЙЎҚ

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»НИНГ 28 ИЮНЬ СОНИДА ЧУСТ РАЙОНИДАГИ ХИСОРАК ҚИШЛОҚ СОВЕТИ ТЕРРИТОРИЯСИДАГИ «МОСКВА» КОЛХОЗИ БИР НЕЧА ЙИЛДАН БЕРИ ПЛАН ВА ТОПШИРИҚЛАРНИ БАЖАРМАЁТГАНЛИГИ ТАНҚИД ҚИЛИНГАН ЭДИ. ЯҚИНДА ХИСОРАК ҚИШЛОҒИ МЕҲНАТКАШЛАРИ ЎЗ ЙИҒИЛИШЛАРИДА ТЕКИНХЎР, ИШЁҚМАСЛАРГА ҚАРШИ КУРАШНИ КУЧАЙТИРИШ, МЕҲНАТ ИНТИЗОМИНИ МУСТАҲКАМЛАШ ОРҚАЛИ ПЛАН ВА ТОПШИРИҚЛАРНИ ОШИРИБ БАЖАРИШГА АҲД ҚИЛДИЛАР.

КОЛХОЗ боғини тўлдириб ўтирган хисоракликлар олдинига бугун ҳам аввалги йиғилишларга ўхшаш мажлис бўлади, бригадир, звеновойларни турғизиб, нега пахтага қарамадинг, нега сув қўймадинг, дея танқид қилишади деб ўйлашган эди. Аммо ишламасдан катта тишлаб юрган ҳамқишлоқларини бирин-кетин ўртага чиқаришгач, кишиларда жонланиш пайдо бўлди. Мана, Ҳусанбой Мусаев халқ олдида бош эгиб турибди. Унинг қарамоғида саккиз жон бор. Беш ой ичида колхозда 30 кун ишлаб, 75 сўм иш ҳақи олган. Нега у ишламади, нима ҳисобига қозонини қайнатиб кун кўради?

— Мен касалман, — деди Мусаев, — чорвада ўн беш кун ишлагандиму, лекин текширувчилар уни ёзишмабди.

— Касаллигингиз ҳақида бюллетень ёки справкангиз борми? — деб сўради йиғилиш қатнашчиларидан бири.

— Докторга бормадим. Бизнинг оиладан ўғлим, келиним колхозда ишлаяпти-ю?

Ўғли Нуъмон ҳам болачақали. У беш ой ичида атиги 45 кун ишлаб, 100 сўм маош олган. Хотини Шарифа 51 кун далага чиққан. Бу оила қаердандир осонроқ даромад топади, шунинг учун колхозда тер тўккиси келмайди. Умар Мамажонов, Раҳим Абдуллаев, Сайфулло Абдуллаев ва бошқа ишёқмаслар ҳам халқ олдида туриб жавоб беришди.

Колхознинг ер ҳисоботчиси Наби Ғаниев колхознинг пахта майдонлари талон-торож қилинишига йўл қўйган экан. Унинг қилмишлари бўйича жиноий иш қўзғатиш район прокуратурасидан сўралди.

Хисоракликлар бундай текинхўр ҳамқишлоқлари борлигидан хижолат бўлиб, ер чизиб ўтиришганида Ғова қишлоқ Совети ижроия комитетининг раиси Ваққосхон Тожиев сўзга чиқиб, ёниб турган чўғга ўтин қалади.

— «Москва» колхозида ишчи кучлари етишмайди, деб юрардик. Аслида бу ерда интизом йўқ экан. Хисоракликлар қўша-қўша томорқаларида банд бўлиб, колхоз ишида қатнашмаяпти. «Москва» колхози ғўзаларини қўшни колхозларнинг аъзолари ҳашар қилиб, ўтдан тозалаб беришди. Хисоракликлар бундан уялишмаётгани ажабланарли.

Иброҳимжон Хўжаев қишлоқнинг табаррук кексаларидан.

— Биз бир пайтлар хисоракликмиз, деб керилиб юрардик, — деди у сўзга чиқиб. — Ҳозир «Москва» колхози ҳақида гап кетгудек бўлса, уялганимиздан ерга кириб кетгудек бўламиз. Бир пайтлар худди шу ерлардан 38-40 центнердан пахта олгандик. Лекин, ташқаридан бирорта ҳам ёрдамчи чақирмаганмиз. Ҳозир давлат бизга шунча техника, ўғит берса-ю, ишни эплолмай юрсак. Бунинг сабаби битта — ишламай қўйдик! Қишда шўрхок ерларга яхоб берардик. Ҳозир қиш бўлди дегунча колхоз раисидан тортиб, бош мутахассисларгача курортга кетиб қолишади. Бу йил баҳорда ерни ғўзапояси билан шудгор қилдик. Сувчилар далада ётмаяпти. Саратонда сувни шилдиратиб оқизиш ўрнига улар ғўзаларни қўллатиб суғоришяпти. Эгатлардан ҳатто уч кунлаб сув оқяпти. Мен ҳозир 73 ёшдаман. Умрим далада ўтган. Ҳозир ғўзанинг рангини сарғайтирган деҳқоннинг юзи кузда заъфарон бўлади.

— Бутун райондан ҳашарчилар келиб ғўзамизни ягана қилиб, пахтамизни териб оладиган бўлса, бизнинг нима керагимиз бор? — деди колхозчи Солия Қобулова, — Кейинги пайтда ёш аёлларимиз далага чиқишмаяпти. Айниқса, раҳбарларимизнинг оила аъзолари бу борада «ўрнак» бўлишяпти.

Ёш колхозчи Самижон Маҳмудов тўлқинланиб гапирди:

— Колхоз раисини ҳадеб ўзгартиравермаслик керак. Янги раҳбар келиб, энди шарт-шароитни, одамларни ўрганиб олгунча ишдан бўшатиляпти. Раҳбарлар деҳқонлар билан кўпроқ ҳамфикр бўлишлари керак. Бу йил ғўзани ўт босганига сабаб чигитни нотўғри схемада экдик. Мен шаҳардан қатнаб ишлайман. Агар ҳаммамиз бир ёқадан бош чиқариб ишласак, иш ҳақимиз ҳам кўпроқ бўлади.

— Ҳозир биз муҳокама қилган одамлар қишлоғимиз шаънига доғ туширяпти. — деди кекса гидротехник Маъруфхон Турсунов. — Айрим интизомни бузганлар бошқаларни ҳам интизомсиз бўлишга тортади. Аёлларимизнинг баъзилари эрталаб ясан-тусан қилиб, шаҳарга бориб фаррошлик қилиб келишяпти. Ўшаларга колхозда ўзига яраша иш топилмайдими? Албатта топилади. Қишлоқ Совети ва колхоз раҳбарлари одамлар ўртасида яхши иш олиб боришмаяпти.

Музокара тугай деб қолган эди. Бир вақт олдинги қаторда ўтирган қотмадан келган отахон қўл кўтариб: «Менга ҳам сўз беринглар» деб қолди.

— Биласизлар, мажлисларда сўзга чиқмаганман, — деди у. — Лекин бугун жим туролмайман! Биз колхоз тузганмиз, уруш кўрганмиз. Мана бу елкамда фашистнинг ўқи бор. Умр бўйи колхозда ишладим. Энди қариганимда колхозимиз планни бажара олмаётганидан уяляпман. Ватанимиз қудратини ошириш учун кўпроқ пахта беришимиз керак. Бундан буён биз қишлоқ оқсоқоллари интизомни бузувчи, фақат ўз томорқасида ишлаб, бойлик орттирувчиларга қарши курашамиз. Гап шу. Колхозда яшаб унинг еридан, сувидан фойдаланиб, фақат ўзининг қорнини ўйлайдиганларга, гўё гулзордаги шумғияга ўхшайдиганларга қишлоғимизда ўрин йўқ.

Йиғилишда район партия комитетининг биринчи секретари Н. Турғунов, район прокурори Ю. Олимов, Хисорак қишлоқ Совети ижроия комитети раиси У. Қаҳҳоров ва бошқалар ҳам сўзга чиқдилар.

Колхоз — бу биз! Йиғилиш қатнашчиларининг фикри шундай бўлди. Қишлоқ хўжалик маҳсулотларини кўпайтириш тўғрисида биз қайғурмасак, ким қайғуради? Бунга ҳар биримиз масъулмиз. Ҳар биримиз ўз улушимизни қўшишимиз керак, деган якдил фикрга келдилар. Йиғилиш аҳли бир овоздан қарор қабул қилди. Қишлоқ Совети аҳолисининг умумий йиғилиши **колхоз территориясида яшаб, унинг ери, суви ва бошқа имтиёзларидан фойдаланиб келаётган ҳар бир киши белгиланган меҳнат минимумини бажаришини таъминлашни талаб қилди. Қабул қилинган қарорда жамият манфаатидан шахсий манфаатини юқори қўювчи, колхозда ёлчитиб ишламаётган текинхўрларнинг хўжалик имтиёзларидан фойдаланишларини чеклаб қўйиш зарурлиги кўрсатилди.**

Йиғилиш қарорида колхоз территориясида яшаб, унга фойда келтирмаётганларга нисбатан маъмурий чоралар кўриш тартиби жорий этиш, ортиқча ер участкаларини колхозга қайтариб олиш талаб қилинди.

А. НИЁЗОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Журналист мулоҳазалари

МИҚДОРИ ОЗ, ЛЕКИН СИФАТИ СОЗ

Куни кеча матбуотда республика пиллачиларининг меҳнат рапорти эълон қилинди. Унда айтилганидек, бу йил Ўзбекистонда 31.491 тонна пилла етиштирилди. Бу рақам бултургидан 1200 тонна кам. Лекин ўтган йилдагидан 29 миллион сўм кўп даромад олинди. Ажабо, маҳсулот миқдори оз эмас- кўп эмас, шунча тонна кам бўлса-ю, олинадиган даромад миллион сўмлар билан ўлчанса. Бунинг сири нимада? СИФАТда деб бир овоздан жавоб беришади пиллачилар ва мутахассислар.

СИФАТ. Бу ҳақда кўп гапирамиз. Ҳатто уни яхшилаш бўйича мажбуриятлар оламиз. Аммо кейинчалик планлар тўлгач, процентлар, рақамлар, тонналарга маҳлиё бўлиб, сифатни унутиб қўямиз. Ҳолбуки, сифат экономикани юксалтиришнинг ҳал қилувчи омилларидан бири эканлиги ҳаммамизга маълум.

Буни моҳир пиллачиларимиз ажойиб тарзда исботладилар. Бу йил етиштирилган хом ашёнинг салкам 89 процентини юқори навлар билан топширдилар. Дастлабки ҳисоб-китобларга кўра, ҳар килограмм қуруқ пилладан ўтган йилга нисбатан 2,8 процент кўп ёки 35,3 процент хом ипак олинади. Шу тариқа қимматли маҳсулот ишлаб чиқариш бултургига нисбатан 387 тонна кўпайиб, 2869 тоннага етади.

Фарғоналиклар азалдан «кумуш тола» етиштиришнинг миришкорлари ҳисобланади. Улар рекорд миқдорда 6204 тонна пилла етиштириб, ҳаммага намуна кўрсатдилар.

Ҳар қандай ишнинг сифатини ошириш юқори самарага эришишнинг бош йўли эканлигига доҳиймиз В. И. Ленин алоҳида эътибор берар эди. Совет ҳокимиятининг илк йилларидаёқ бу масала устида бош қотириб қуйидагиларни ёзган эди:

«Миқдори оз бўлса ҳам сифати яхши бўлсин, деган қоидага амал қилиш керак... Биз фақат шундай иш кўриш туфайлигина ўз мақсадимизга эриша оламиз. Мен бир нарсани: ҳақиқатан ҳам намуна бўларли сифатга қизиқишни... ҳамма нарсадан юқорироқ қўймоғимиз лозим деб ўйлайман».

Бизнинг кунларимизда меҳнат унумдорлигини ошириш, қўл меҳнати салмоғини кескин камайтириб, ишлаб чиқаришни комплекс механизациялаш ва автоматлаштириш негизида сифат жиҳатидан иқтисодий юксалишга эришиш даврнинг муҳим талабига айланди. Ўнинчи беш йилликнинг самарадорлик ва сифат беш йиллиги деб номланганлиги ҳам бежиз эмас эди. Сифат ва самарадорлик масаласи ҳозир ҳам ўз актуаллигини йўқотган эмас.

Маълумки, ўтган беш йилликда саноат маҳсулотини кўпайтиришнинг ўндан тўққиз қисми, қишлоқ хўжалиги ва қурилишдаги маҳсулотни кўпайтиришнинг ҳаммаси меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига таъминланган эди. Меҳнат унумдорлигини планда кўзда тутилганидан бир процент ошириш, маҳсулот таннархини ярим процент камайтириш юзасидан ишлаб чиқариш коллективлари бошлаб берган ташаббус ҳам моҳият эътибори билан самарадорлик, сифат учун фидокорона кураш олиб боришнинг моддий ифодаси бўлди.

Шунчаки қараганда бир процент, ярим процент деган тушунчалар бизнинг шу қадар гигант экономикага эга бўлган қудратли мамлакатимиз учун тилга олинмаса ҳам бўладиган нарсадек туюлиши мумкин. Аслида эса, тома-тома кўл бўлур деганларидек, бу процентлардан тўққиз-ўн хонали рақамлар, яъни миллион-миллиард бирликлар билан ўлчанадиган маҳсулотлар ҳосил бўлади.

Иқтисодчиларнинг аниқ ҳисоб-китоби кўрсатган бу рақамларни моддийлаштириш учун ҳаммамиз бир жон, бир тан бўлиб тер тўкиб ишлашимизга тўғри келади.

ҲАР БИР СЎМНИ, ҳар бир меҳнат соатини, маҳсулотнинг ҳар бир тоннасини аниқ ҳисоблаш ва ундан самарали фойдаланиш, хўжасизлик ва тартибсизликни мутлақо тугатиш — бизнинг юксак партиявий бурчимиз деб айтамиз. КПСС Марказий Комитетининг 1984 йил апрель Пленуми, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XV ва XVI пленумлари талаби ҳам худди мана шундай. Зотан, биз ўзимиз учун ғоят азиз бўлган она-Ватанимизнинг бойлиги ва куч-қудратини ошириш йўлида, халқ фаровонлиги ва равнақи йўлида меҳнат қилаётганлигимизни яхши биламиз.

Ўн биринчи беш йиллик тўртинчи йилининг иккинчи ярмига ҳисоб очилганига бир ҳафтадан ошди. Бутун диққат-эътиборни республикамиз 60 йиллик юбилейини муносиб кутиб олиш ва умуман беш йилликни сифатли ва самарали якунлашга қаратиш — шу куннинг энг муҳим вазифасидир. Бу борада йилни биринчилар қатори якунлаган моҳир пиллачиларимиз ажойиб намуна кўрсатдилар. Улар маҳсулот сифатини ошириш нақадар катта самаралар беришини амалда исботладилар.

Ушбу мавзуни қаламга олишдан олдин моҳир пиллачилар, ўз ишининг ажойиб мутахассислари, республика пиллачилигининг раҳбар ходимлари билан учрашиб, уларнинг фикр ва мулоҳазалари билан ўртоқлашдим. Пиллачи меҳнати ниҳоятда қисқа, мавсумий иш бўлса ҳам, лекин жуда катта маҳоратни, фидойиликни, ўз бурчига бениҳоя садоқатни талаб қилади.

Ўзингиз ўйлаб кўринг, бир қути қурт уруғи атиги ўн тўққиз граммдан иборат. Ҳисобга олишга арзимайдиган вазн. Аслида эса 45—50 минг ипак қурти уруғи демакдир. Ҳар бир қурт пилла ўрагунча ўтган даврда беш босқич умр кўради. Унинг ҳар бир ёшида азалдан таркиб топган қурт боқиш технологияси нормативлари асосида маълум миқдорда сифатли тут барги билан озиқлантирилиши керак. Қуртларнинг «нозик табиат»лигини айтмайсизми. Ҳар қути қурт учун камида 70 квадрат метр сўкичак тайёрлаш керак. Қуртхонани бот-бот шамоллатиб туриш ҳам фарз, ҳам қарз. Ипак қурти шунчалик сезгирки, озуқа қачон келтирилганини ҳам «пайқайди». Тонгда ва кун ботгандан кейин кесилган баргни ювиб берсангиз иштаҳа билан ейди. Ҳаво исиб кетса, хонани совутиш, совуқ келса, иситиш керак. Мўътадил иқлим шароитида боқилган қурт соғ бўлиб, пиллани сара ва сифатли ўрайди.

Баъзи жойларда барг етмай қолган пайтда ўзбилармон кишилар қуртнинг пилла ўрашини «тезлаштириш»га интилишади. Миришкор пиллакорлар асло бунга йўл қўйишмайди. Тут барги расамади билан босқичма-босқич бериб борилади. Баргнинг 15—20 проценти тўрт ёшгача сарфланса, 80—85 проценти бешинчи ёшида берилади.

Илғор технология ва новаторлар тажрибаси асосида парвариш қилинган ипак қурти юқори навли маҳсулот беради. Навни аниқлашнинг ўзи ҳам бир санъат. Олдинлари «ялпи маҳсулот» кетидан қувиб, тарозига қўйилгани ҳисобга ўтарди. Баъзи хўжаликлар териб олинган пиллани сувлаб, намлаб, вазнини ошираман деб сифатини бузиб қўйишарди. Бундан йигирма етти йил муқаддам тасдиқланган ГОСТ ўрнига янгича тартиб жорий этилди. **Шу йил 11 майда республика Қишлоқ хўжалиги ва Енгил саноат министрликларининг махсус буйруғи чиқарилди. Шу буйруққа биноан қурт боқишга киришилган пайтдан бошлаб маҳсулотнинг сифати учун хўжаликлар билан бирга пиллакашлик фабрикаларининг вакиллари ҳам қайғурадиган бўлишди.** Мавсум бошланиши билан пиллакашлик фабрикаларининг вакиллари жойларга бориб, пилла тайёрлаш, сақлаш, қуритиш, хом ашёни саноат учун реализация қилишга шайлаш жараёнларида баб-баравар жон куйдириб ишлашди. Область пиллачилик ишлаб чиқариш бошқармалари билан пиллакашлик фабрикалари ўртасида ҳамкорлик шартномалари тузилди. Бу шартномага кўра пиллачилар юқори сифатли маҳсулот бериш мажбуриятини ўз зиммаларига олишди. Ўз навбатида пиллакашлик фабрикалари ипак қурти боқиш жараёнида, ҳосилни териб олиш, тайёрлов пунктларига ташишда хўжаликларга ёрдам бериш тадбирларини ишлаб чиқишди.

Натижа кутилганидан ҳам зиёда бўлди. Ҳар бир қутидан олинган ҳосил 72 килограммни ташкил этди. Хом ашё асосан биринчи сортларга топширилди.

Булар юбилей йилимиз «деҳқончилиги»нинг илк самарасидир. Бу натижаларга эришишнинг ўзи бўлмади. Баҳор чўзилиб кетиб, ҳарорат ниҳоятда паст бўлди. Май ойи охиридаги жазирама озуқа базасига жиддий зарар етказиб, пиллачилар юмушини мушкуллаштирди. Табиат инжиқликлари фидокорона меҳнат, маҳорат, ишлаб чиқаришга прогрессив методларни жорий этиш билан бартараф этилди.

РОСА БИР ОЙ давом этган меҳнат жангномаси республика колхоз ва совхозларига 240 миллион сўм даромад келтирди. Сифат учун кураш ҳар бир пиллачининг асосий бурчига айланди. Бу борада Бухоро пиллачиларининг муваффақияти таҳсинга лойиқ бўлди. Ўтган йили бу ерда хом ипак чиқиши 30,3 процентни ташкил этган бўлса, бу йил 36 процентга етди. Областда ялпи ҳосил 100 тонна камайган бўлса ҳам, сифатга қаттиқ талаб қўйилиши туфайли хом ипак олиш 52 тонна кўпайди. Фарғоналиклар ялпи ҳосилни ҳам 200 тонна ошириб, хом ипак чиқишини 37 процентга етказдилар.

Яқин-яқинларгача пилла сифати турли жараёнларда одамларнинг уқувсизлиги сабабли бузиларди. Ҳатто, ҳосилни қоп-қанорда ташиб, сифатга жиддий зарар келтирилган ҳоллар кўп юз берган. Бу йилги технология ана шундай нуқсонларга чек қўйди. Чунки ҳосил сифатининг бузилиши ўтган йилнинг ўзида Андижон, Қашқадарё, Тошкент областларининг ҳар бирига 1,5 миллион сўмдан, Наманган областига 2 миллион сўм зарар келтирган эди. Бу йил жами пилла махсус саватларда ташилди. Пиллахоналарда ўз вақтида ишлаш, қуритиш, навларга ажратиш ишлари мутахассислар бошчилигида бажарилди. Олдинлари ишчи кучи етишмаслиги сабабли пилла қизиб, маҳсулот сифати бузилишига йўл қўйиларди. Энди бу нуқсонларнинг барчаси бартараф этилди.

Ҳосилнинг асосий қисми юқори навларга қабул қилинганидан халқ хўжалигимиз қўшимча равишда 29 миллион сўм даромад олади.

Юқорида ипак қуртининг асосий озуқаси тут барги ҳақида сўз юритгандик. Бурчга садоқат билан муносабатда бўлинса, ҳар қандай қийинчилик бартараф этилишини бу йилги тажриба яққол исботлади. Ҳавонинг ноқулай келиши, шамолнинг тез-тез бўлиб туриши оқибатида тут барглари ярқсиз ҳолга келиб қолди. Лекин қишлоқ меҳнаткашлари ерни ўғитлаб, устма-уст суғориб, озуқа танқислигининг олдини олдилар. **Баргга «Барака» стимулятори қўшиб берилиши туфайли ҳар қутидан олинадиган пилла ҳосили 4—5 килограмм ортди.**

Шуниси қувончлики, республика пиллачилигини саноат негизига ўтказиш юзасидан муайян иш қилинмоқда. Ҳозироқ 17 районда пилла тайёрлаш ва уни дастлабки ишлаш янги технология ва қўл меҳнатини механизациялаш негизида амалга оширилмоқда. Бундай технологияда уруғни инкубацияга қўйиш табақалаштирилган ҳолда, ҳар бир район, колхоз ва совхознинг конкрет табиий иқлим шароитларини ҳисобга олган ҳолда амалга оширилади. Бунинг қандай фойдаси бор? Хом ашё тайёрлов пунктларига бирданига эмас, навбати билан келади. Бунда ускуналардан уч сменали фойдаланиш имкони туғилиб, хўжаликлардан келтирилган пилла ўз вақтида ва сифатли қайта ишланади. Натижада хом ашёнинг табиий хусусиятларини энг кўп даражада сақлаб қолиш имкони туғилади. Бугина эмас. **Пилла тайёрлаш ва уни қайта ишлаш механизациялаштирилиши туфайли меҳнат сарфи 1,5—2 баравар камайиб, ҳар бир тонна пилла хом ашёси ҳисобига 500 сўмдан зиёд иқтисодий самара олинади.**

Пиллачиликни саноат негизига кўчириш ишидаги дастлабки самаралар бу ишнинг истиқболи порлоқ эканлигидан далолат бермоқда. Пиллачилар маҳсулот сифатини янада яхшилаш моддий манфаатдорлик ошишига олиб келишига иқрор бўлмоқдалар. Ҳозир Қишлоқ хўжалиги министрлигининг республика ҳисоблаш маркази ходимлари хўжаликлар билан ҳисоб-китоб юритишда электрон-ҳисоблаш машиналаридан кенг фойдаланишга киришдилар.

Ипак қуртини дастлабки ёшларда боқишнинг автоматик линияси жорий этилди. Пиллани қабул қилиш ва сифатини пилла қобиғини кесмасдан, таркибидаги ипак миқдорини аниқлаш имконини берадиган махсус приборда белгилаш методи жорий қилинди.

Қўл меҳнатини механизациялашнинг янги-янги усуллари жорий этилмоқда. Жумладан, Олтиариқ районида пиллани сортларга ажратишда транспортерларнинг ишлатилиши туфайли қўл меҳнати сарфи беш баравар камайди. Шаҳрисабз пиллачилари эса тайёрлов пунктларига келтирилган пиллани контейнерларда ташишни йўлга қўйишди.

Бугунги кунда уруғлик пиллани саралаш, уруғини ювиш, микроанализ препаратлари тайёрлаш тўла механизациялашган.

ИПАК қурти уруғи тайёрловчиларнинг ишини заргарнинг меҳнатига қиёсласа муболаға бўлмайди. Чунки битта уруғчилик корхонаси 40 минг қути қурт уруғини тайёрлаш учун камида 8—10 миллион ипак қурти капалаги билан ишлаш керак бўлади. Шуниси ҳам борки, бунда асосий иш қўлда бажарилади. Бир дона урғочи капалак ниҳояти 0,3 грамм уруғ қўйишини назарда тутадиган бўлсак, ҳар йили 18—19 тонна ипак қурти уруғи тайёрланишини ҳисобга олсак, уруғчилик саноати ходимларининг фидойилигига тасанно ўқигингиз келади.

Кейинги йилларда селекционерлар ипак қурти уруғини сунъий танлаб чатиштириш туфайли янги-янги навлар яратдилар. «Фарғона», «Андижон», «Самарқанд» гибридлари шулар жумласидандир. Ҳосилдорлик ва технология кўрсаткичлари бўйича бу навлар жаҳон стандартининг юксак талабларига бемалол жавоб беради. Ҳозир бу навлар кўпайтирилиб, ишлаб чиқариш синовидан муваффақиятли ўтмоқда.

Шаҳарликлар вакили сифатида мени бир масала қизиқтириб қолди. Гап шундаки, неча йиллардан буён шаҳар атрофида жойлашган хўжаликларнинг вакиллари ипак қурти боқиш жараёнида шаҳарликларнинг тутларини битта қўймай каллаклаб кетишади. Натижада илк ёзнинг дастлабки неъматига оғзимиз тегса тегади, тегмаса йўқ. Шу хусусда мутахассисларнинг фикрини сўраганимда, улар бундай жавоб беришди: ҳозир республикамизда ҳар йили 85—90 миллион туп тут кўчати ўтқазиляпти. Ишларнинг бундай комплекс олиб борилиши туфайли ипак қуртининг озуқа базаси кўпайиб, пахта даласи ўрталарида бир пайтлари ўтқазилган тутларни олиб ташлаб, карталарни кенгайтириш имконияти туғиляпти. Ҳозир яратилган база қуртларга бемалол етади. Ҳатто мавжуд тутзорларимиз 10—15 процент ортиғи билан таъминлаш имконини бермоқда. Шундай бир пайтда шаҳарликлар ҳовлисидаги тутларга кўз олайтиришга ҳеч қандай асос йўқ.

Азамат пиллачиларимиз иш сифатини ошириш нечоғли катта самара беришини амалда исботладилар. Уларнинг тажрибаси қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқлари меҳнатчилари ва умуман бутун экономикамиз ишчи ва хизматчилари учун яхши ибрат бўлиб хизмат қилишига аминмиз.

Абдукарим НАБИХЎЖАЕВ.

Чортоқ районидаги «Ўзбекистон» боғдорчилик совхозида чорвачилик ҳам шаҳдам одимлар билан ривожланмоқда. Хўжаликда моллар маҳсулдорлигини оширишга мўл-кўл ва сифатли озуқа етиштириш яхши йўлга қўйилганлиги туфайли эришилмоқда. Совхознинг Меҳмонжон Ҳайитмирзаев бошлиқ бригадаси аъзолари 66 гектар ердаги бедапояни 5 марта ўриб олиш ва ҳар гектар ердан 135 центнердан қуруқ пичан жамғариш мажбуриятини олишган. Бригада далаларида айни кунларда учинчи ўрим қизғин давом эттирилмоқда. Ҳосили йиғиштириб олинган бедапоялар зудлик билан маҳаллий ва минерал ўғитлар билан ўғитланиб, суғорилмоқда. Суратда: илғор механизаторлардан Алижон Қодиров, Олимжон Маъдиев, сувчи Қамбарали Маъдиев ва бригада бошлиғи Меҳмонжон Ҳайитмирзаевлар.

Е. БОТИРОВ фотоси.

Чет элларда

ВОҚЕАЛАР • ХАБАРЛАР • ФАКТЛАР • ШАРҲЛАР

Космос: икки хил ёндашиш

АҚШдаги энг агрессив империалист доираларнинг урушқоқлик, гегемонлик йўли оқибатлари тинчлик иши учун келтириб чиқараётган хавф-хатардан қаттиқ ташвишга тушган жаҳон жамоатчилигининг кенг доиралари Совет Иттифоқининг уруш хавфини тугатишга ва халқаро вазиятни соғломлаштиришга холис ният билан интилиб, бу йўлда зўр бериб куч-ғайрат сарфлаётганлигига юксак баҳо бермоқдалар. Совет ҳукуматининг космик фазо ҳарбийлаштирилишининг олдини олиш тўғрисидаги бениҳоя актуал масала хусусидаги равшан ва изчил позицияси ҳақида чет элларда билдирилаётган кўпдан кўп фикр ва мулоҳазалар шундан далолат берадики, Совет ҳукуматининг позицияси СССРнинг ялпи тинчлик ва хавфсизлик асосларини мустаҳкамлашга муттасил интилиб келаётганлигини кўрсатувчи яна бир яққол далил деб ҳисобланмоқда.

Польшада чиқадиган **«Трибуна люду»** газетаси «Космос жанг майдони бўлмаслиги керак: СССРнинг таклифларига виждонан жавоб қайтарилиши лозим» деган сарлавҳа остида қуйидагиларни ёзади: «Жаҳон саҳнасида дунёнинг ривожланиши хусусидаги икки фалсафа — ҳозирги дунёнинг мушкул муаммоларини ҳал этишнинг икки концепцияси тўқнаш келди. Уларнинг биринчиси ядро уруши хавфини тугатишга ва турли ижтимоий тузумдаги давлатларнинг тенглик ва баб-баравар хавфсизлик принципларига асосланган тинч-тотув яшашини таъминлаш концепцияси бўлса, иккинчиси Қўшма Штатларнинг социалистик мамлакатлардан стратегик ҳарбий устунлигини таъминлашни кўзловчи концепциядир». Вашингтон мана шу юзага чиқмайдиган мақсадни кўзлаб космосда ва космосдан туриб уруш олиб бориш учун ҳарбий потенциал яратиш программасини амалга оширишга киришди, деб ёзади сўнгра газета. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси К. У. Черненко неча марталаб уқтириб ўтганидек, бу — ҳам истиқболсиз, ҳам хатарли йўлдир. Совет Иттифоқи АҚШни ўз сиёсатини реалистик тарзда қайта кўриб чиқишга ҳамда космос ҳарбийлаштирилишининг даҳшатли жараёни муқаррар тус олмай туриб, олдиндан ҳеч қандай шарт ва писандалар қўймай амалий музокаралар бошлашга даъват этди.

Совет Иттифоқи, деб хабар қилади Югославиянинг **ТАНЮГ** агентлиги, космос хусусида расмий музокараларга киришиш тўғрисида Қўшма Штатларга қилган таклифини яна тасдиқлаб, Оқ уйнинг бу музокараларни АҚШнинг ўзи боши берк кўчага киритиб қўйган стратегик қуроллар ва Европадаги ядро қуроллари масалаларини муҳокама қилиш билан боғлаётганлигини космик фазодан ҳарбий мақсадларда фойдаланишга йўл қўймаслик ҳақидаги музокаралардан бўйинтовлашга интилиш, деб баҳоламоқда. Вашингтон Совет Иттифоқи ўртага қўйган таклифнинг музокаралар бошланган пайтдан эътиборан зарбдор космик воситаларни синаш ва жойлаштиришни ўзаро тўхтатиб туришга доир муҳим жиҳатидан бўйин товлаётганлиги факти ҳам бу фикрнинг исботидир, деб уқтиради агентлик.

Америка матбуоти космик фазо ҳарбийлаштирилишининг олдини олиш ҳамда тегишли Совет—Америка музокараларини ўтказиш тўғрисидаги масалага кўпдан кўп шарҳлар бағишламоқда. **«Вашингтон пост»** газетаси бу масала Америка маъмуриятининг олий доираларида «зўр бериб муҳокама қилинаётганлиги» тўғрисидаги хабарни эълон қилиб, у ердагилар мазкур музокараларни «ўртача олисликка учириладиган ядровий ракеталар ва стратегик ядро қуроли проблемаси хусусидаги мулоқот» билан боғлашга ҳали ҳам умид қилаётганликларини таъкидлайди.

(ТАСС).

СОВЕТ АРТИСТЛАРИНИНГ МУВАФФАҚИЯТИ

«СССР халқларининг рақслари» концерт группасининг Ганадаги гастроллари зўр муваффақият билан ўтди. Совет артистлари Ғарбий Африкадаги шу республика пойтахтида, шунингдек Кумаси ва Тема шаҳарларида концертлар беришди. Ганалик касбдошлар ва меҳнаткашларнинг намояндалари билан учрашувлар бўлиб ўтди.

Томошабинлар Ўзбекистон ССР халқ артисти Дилафрўз Жабборованинг, «Умр бўйи қўшиқ билан» телефестивалининг лауреати Павел Бабаковнинг, «Сказ» рус халқ чолғу асбоблари квартетининг маҳоратини алоҳида самимият билан кутиб олдилар.

Биз сизлар билан ўз мамлакатимизда учрашаётганимиздан жуда хурсандмиз,— деди Гана миллий мудофаа мувaққат кенгашининг маданият ва туризм масалалари билан шуғулланувчи секретари Бин Абдалла совет артистларини қутлаб. Санъат халқларни бир-бири билан яқинлаштиради, тинчликни сақлаб қолишга кўмаклашади. Бу галги гастроллар Гана халқи билан совет халқи ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлашга қўшилган янги ҳиссадир.

Сизларнинг концерт группангизга СССРдаги турли халқларнинг намояндалари бўлмиш жуда истеъдодли артистлар тўпланган, деди Бин Абдалла. Уларнинг маҳорати кўп миллатли совет маданиятининг ютуқларини яққол намойиш этиб турибди. (ТАСС).

ЭРОН—ИРОҚ ФРОНТИДА

БАҒДОД. (ТАСС)). Ироқ бош ҳарбий қўмондонлигининг бу ерда эълон қилинган навбатдаги ахборотида фронтнинг турли участкаларидаги жанговар ҳаракатлар давом этаётганлиги маълум қилинади. Ироқ артиллерияси Дажла дарёсидан шарқдаги оператив зонада Эрон истеҳкомларини ва қўшинлари тўпланиб турган жойларни тўпга тутди. Ахборотда айтилишича, душманнинг аскарларига ва техникасига катта талафот етказилган.

НИКОСИЯ. (ТАСС). Эроннинг ИРНА ахборот агентлиги хабар қилишича, ўтказилган жанговар операциялар вақтида Эрон қўшинлари Шатт-ал-Араб дарёси тепасида Ироқ вертолётини уриб туширганлар. Шу районда бўлиб ўтган қуруқликдаги жангларда Ироқнинг 50 дан ортиқ солдати ўлдирилган ва жароҳатлантирилган. ИРНА агентлигининг уқтиришича, Ироқ армияси фронтнинг шимолий участкасида ҳам талафот кўрган.

СУРИЯ ВИЦЕ-ПРЕЗИДЕНТИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ДАМАШҚ. Сурия Араб Республикасининг вице-президенти Абдил Ҳалим Ҳаддам мамлакат ижтимоий сиёсий ташкилотлари намояндаларининг бу ерда бўлиб ўтган кенгаши қатнашчилари ҳузурида сўзлаган нутқида бундай деди: АҚШ Тель-Авивга сиёсий ва ҳарбий соҳаларда кенг мадад бермаганида эди, Исроил янги ҳарбий авантюраларга ва Сурияга қарши агрессияга ҳозирлик кўра олмаган бўлур эди. Бироқ сионизм ва империализм режалари асло рўёбга чиқмайди, деб таъкидлади у. Сурия бундан буён ҳам агрессив фитналарни барбод қилишга, араб халқларининг ҳаққоний ҳуқуқларини ҳимоя қилишга қаратилган принципиал йўлдан бораверади.

(ТАСС).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

● **БЕРЛИН.** Республика олимлари ГДР Фанлар академиясининг асосчиси Готфрид Вильгельм Лейбниц (1646 — 1716) куни фанлар академиясида тантанали мажлис ўтказиш билан нишонладилар. Бу кун анъанага мувофиқ, ГДРда ҳар йили нишонланади.

ГДР Фанлар академиясининг президенти В. Шелер қилган йиллик ҳисоботда жумладан бундай дейилади: фан ва техника соҳасида давлат планига мувофиқ, шунингдек фундаментал тадқиқотлар планига биноан бултур 190 дан кўпроқ илмий лойиҳа ва ечим ишлаб чиқаришга топширилди. Шу давр ичида 800 та ихтиро учун академияга буюртмалар тушди. Булардан 181 таси амалда фойдаланилмоқда. Илмий ишлар сони 3300 тага етди.

● **ҚОБУЛ.** АДРнинг қишлоқ районларида кооператив ҳаракати кенгайиб бормоқда. Бахтар агентлигининг хабар беришича, мамлакат шимолидаги Қундуз вилоятида салкам 6 минг аъзоси бўлган 20 та қишлоқ хўжалик кооперативи ишлаб турибди. Улар 5,5 минг гектар ерга биргаликда ишлов бермоқдалар. Кооперативга аъзо бўлиш деҳқонларга ўзлари учун зарур машина-механизмларни, уруғлик ва ўғитни имтиёзли шартларда олиш имконини беради.

● **ЛУАНДА.** Ангола Халқ озодлик қуролли кучлари маҳаллий аҳолининг мадади билан республика территориясини иркчи ЖАР қўшинлари босиб олган Намибиядан мамлакатга юборилаётган Унита террорчи гуруҳи шайкаларидан тозалаш операциясини муваффақиятли ўтказдилар.

Анголанинг Ангоп ахборот агентлиги хабар беришича, Ангола Халқ озодлик қуролли кучлари бўлинмалари Квандо-Кубанго вилоятида УНИТА шайкасини тор-мор қилдилар. Жанубий Африкада ва Ғарб мамлакатларида ишлаб чиқарилган кўп миқдорда қурол-яроғ ва ҳарбий аслаҳа-анжом қўлга олинди. Ангола халқ қуролли кучлари бандитлар зўрлик билан ҳайдаб кетган тинч аҳолидан бир неча ўнлаб кишини озод қилдилар, ўғирлаб кетилган чорва моли ва мулкларни қайтардилар.

(ТАСС).

КАПИТАЛИЗМ ИЛЛАТЛАРИ

АҲОЛИ ШАҲАРНИ ТАШЛАБ КЕТМОҚДА

Кейинги пайтларда Голландия пойтахти ўз фуқароларидан маҳрум бўлиб қолаётир. Амстердам шаҳридан кўплаб аҳолининг кўчиб кетаётганлиги жиддий проблемаларни юзага чиқармоқда. Яқинда Амстердам бургомистри Э. Ван Тейн Лондон шаҳар совети вакиллари билан учрашувда бу проблемаларни очиқ-ойдин эътироф этди. Унинг фикрича, Лондонда авжига чиққан ёмон ҳолат Амстердамда ҳам рўй-рост содир бўлаётир. Аввало, шаҳарда ишсизлик, бангилик, жиноятчилик авж олиб кетди. Кейинги ўн йил мобайнида шаҳар аҳолиси 16,2 процент қисқарди. 700 кишидан 54 киши ишсизлар армиясига қўшилган. Ван Тейн иркчиликнинг авж олиб кетганлиги ҳам кейинги йиллардаги яна бир жиддий проблема бўлиб қолганлигини келтиради. «Мен,— дейди у, — кишиларнинг яшаш шароити ёмонлашиб бораётганлиги иркчиликнинг авж олиб кетишига сабаб бўлмоқда, деб ҳисоблайман. Иркчиликка қарши кураш—иқтисодий кризисга қарши кураш демакдир».

МАЪМУРЛАР ЎЗБОШИМЧАЛИГИ

Нью-Йоркдан олинган хабарларга кўра, Нью-Жерси штатининг шимолий районларидаги шаҳарлар ва посёлкаларнинг кўчалари ахлат билан бижиб кетган. Ахлат ташийдиган машиналарнинг ҳайдовчиларидан 1400 киши иш ҳақи оширилишини талаб қилиб, забастовка ўтказганликлари туфайли шундай воқеа содир бўлди. Матбуотнинг ёзишича, иш ташлаш агар узоқ давом этадиган бўлса, шаҳарнинг ифлосланиши яна ҳам кўпаяди. Корхона эгалари шундай аҳволнинг юз бераётганлигини кўра била туриб, меҳнаткашларнинг одилона талабларини қондиришдан бош тортмоқдалар. Маъмурлар касалликлар пайдо бўлиши хавфидан чўчиб, шаҳар маҳкамаси муассасалари хизматчиларини кўча ва ҳовлиларни ахлатдан тозалашга жалб этишга мажбур бўлмоқдалар. Лекин бу тадбирлар мутлақо ёрдам бермаётир.

ХАЛҚҚА ҚАРШИ СИЁСАТ

Португалия ҳукумати яқинда «Молиявий—иқтисодий тикланиш программаси» деб аталган ҳужжатни эълон қилди. Бу билан ҳукумат яна мамлакатда экономикани янада қисиш сиёсатини давом эттиришни мўлжалламоқда. Агар бундай сиёсат тўла амалга ошириладиган бўлса, меҳнаткашларнинг турмуш шароитлари янада ёмонлашади. Португалия Компартияси шу муносабат билан баёнот эълон қилди. Баёнотда айтилишича, ҳукуматнинг бу тадбири натижасида Португалия меҳнаткашларининг реал иш ҳақи ғоят пасайиб кетиб, мамлакатда ишсизлик ва қимматчилик яна ҳам кучаяди.

Фарғонада Вьетнам ёшлар делегациясининг область саноат корхоналари меҳнаткашлари, пахтакорлар, пиллакорлари билан бўлган учрашувлари жуда ҳам мароқли ўтди. Хошимин меҳнаткаш ёшлар Союзи вакилларидан бир группасига Доан Тхи Ань Ту эт бошчилик қилмоқда. Бу аёлнинг номини вьетнам халқи жуда яхши билади. У ватани озодлиги учун актив курашгани туфайли Вьетнам Республикаси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони ва кўпгина жанговар мукофотлар билан тақдирланган. Суратда: ВСР Қаҳрамони, Вьетнам армиясининг капитани Доан Тхи Ань Туэт Фарғона районидаги Ҳамроқул Турсунқулов номли колхоз ёшлари орасида

Ш. Алимов фотоси. (ЎзТАГ).

ЯНГИЛИКЛАР

МОСКВАДАН ХАТ

Кўргазмада — қора кишмиш

◆ **Бутуниттифоқ Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг «Боғдорчилик, узумчилик ва субтропик ўсимликлар» павильонида янги бўлим ташкил этилди.** «Боғдорчилик, узумчилик ва чой етиштиришни интенсивлаш — СССР Озиқ-овқат программасини амалга оширишнинг муҳим звеноси» мавзуида очилган бу кўргазмада Ўзбекистон соҳибкорларининг қўлга киритган ютуқлари ҳам ўз ифодасини топди. Жумладан, Жиззах агросаноат бирлашмасининг «Коммунизм» совхози гектаридан 82 центнердан хонаки узум етиштирган бўлса, Самарқанд агросаноат бирлашмасининг «КПСС XXV съезди» ва Свердлов номли совхозларнинг миришкорлари гектаридан 113 центнерга етказиб ҳосил олмоқдалар. Бундай муваффақиятлар, соҳибкорларнинг илғор тажрибаси плакат ва диаграммалар, экспонатларда ўз аксини топган. Шунингдек, қора кишмиш, «Зарафшон», «Бедона» сингари майиз навлари ҳам кўргазмадан ўрин олган. Ўзбекистонлик узумчиларнинг илғор тажриба мактаби мамлакатимиз боғдорчилигида ўзига хос роль ўйнаётганлигини мутахассислар алоҳида таъкидлашмоқда.

Б. ДУХНЕВИЧ.

Шоир образи

◆ **РСФСР бадиий фондининг Москва шаҳар бўлими правлениеси пойтахт рассомларидан бир группасини мукофот ва дипломлар билан тақдирлади.** Улар орасида ҳайкалтарошлик бўйича иккинчи мукофотга лойиқ бўлган Г. Шкловскийнинг асари диққатга сазовордир. Ҳайкалтарош ўзбек шоири Ҳамид Олимжоннинг истеъдодли адиб, ажойиб инсон сифатидаги образини яратди. Шоирнинг монументал портрети ўтган йили москвалик ҳайкалтарошлар яратган энг яхши асарлардан бири деб эътироф этилди. Б. Дюжев эса Хўжа Насриддиннинг юморга бой образини яратиш билан учинчи мукофотли ўринни олди.

С. КОСТИРКО.

САНЪАТ ОЛАМИДА

ВАНЦЕТТАХОНИМ ИЖОДИ

● **Тошкентда, Ўзбекистон Архитекторлар союзи залида ўзбекистонлик рассом Ванцеттахоним асарлари виставкаси очилди.**

Бу ерда кўрсатилаётган элликдан кўп асар рассом ижодини акс эттиради. Бу ижодда рус бадиий мактабининг анъаналари миллий санъат анъаналари билан пайваста бўлиб кетган. Унинг асарлари сержило, халқ гиламлари, миллий газлама гуллари мўл. Амалий санъат буюмлари — идиш-товоқ, газлама, ўймакорлик унинг натюрмортларидаги тасвирларнинг доимий объектлари бўлиб, портретлар композициясига ҳам кириб борганлиги тасодифий ҳол эмас.

В. И. Суриков номли Москва давлат санъат институтида таҳсил олган Ванцеттахоним ўз ижодий йўлини театр рассоми сифатида бошлаб, кейинчалик тамомила рассомлик билан шуғулланиб кетди. Ванцеттахонимнинг «Қумғонлар», «Кекса Кандакор», «Айданка» полотнолари, СССР халқ артисти Тамарахонимнинг, таниқли ўзбек хонандаси Қори Ёқубовнинг портретлари виставка томошабинларига манзур бўлмоқда.

(ЎзТАГ).

ҚИШЛОҚ КЎРГАЗМАСИ

◆ **Фарғона областидаги Чимён қишлоғида Ўзбекистон график рассомлари асарларининг кўргазмаси очилди.**

70 дан кўпроқ асар замондошимизга, жонажон диёрнинг гўзаллигига, тинчлик учун курашга бағишланган. Асарларнинг муаллифлари орасида Қ. Башаров, М. Содиқов, М. Кагаров, А. Бобровлар бор. Ўзбек ёзувчилари, Шарқ классиклари асарларига оид суратларга катта ўрин ажратилган.

ҲАЁТ ГУЛИ ҲАҚИДА БАҲС

ТАҚРИЗ

ИЖОД маҳсулини умумиттифоқ адабиёти миқёсида таҳлил қилиш лозимлиги ҳақида кўп айтилмоқда. Бу дегани, бизнингча, ўзбек ё қозоқ адиби романини рус ёхуд, украин ёзувчиси асарига таққослаб кўриш ёки бошқа қардош халқ адабиётидан шунга ўхшашини излашни англатмайди. Бу хийла мураккаб ва масъулиятли иш. Буни уддаламоқ учун, аввало кўпмиллатли совет адабиётининг умумий ривожланиш қонуниятларини, қолаверса, бугунги адабий-бадиий жараённи теран англамоқ лозим. Адабиётдаги у ёки бу ҳодиса муайян шароит, давр талаб-эҳтиёжига кўра бутун бир тенденцияга айланиши ҳам, кўзга ташланар-ташланмас ғойиб бўлиши ҳам мумкин. Маълумки, бир вақтлар қардош адабиётлардаги сингари бизда ҳам лирик поэмалар ёзиш авж олди. Сўнг қишлоқ темасига эътибор ортди. Кейинги пайтларда замондошларимизнинг маънавий-ахлоқий дунёсини тадқиқ этиш ҳамда тарихий мавзуни ишлаш кучайди. Бир мавзуда ёзилган асарларнинг ўзида қанчалар ўзгариш бўлмоқда. Ч. Айтматовнинг «Юзма-юз»идан йигирма йилча кейин ёзилган В. Распутиннинг «Яша ва ёдингда тут» асарини олиб кўринг. Услуб ва ифода-ю, жанрлар поэтикасидаги янгиланишлар озмунчами! Фақат Ўрта Осиё ва Қозоғистон регионининг ўзида биргина романнинг жанрий услубий структурасида қанчалар ўзгаришлар юз берди: диалог-роман, портрет-роман, мушоҳада-роман, мифологик роман...

Танқидчи бунинг барчасидан хабардор бўлишигина кифоя эмас, балки уларнинг сабаб-моҳиятини ҳам чуқур билмоғи керак. Бусиз давр адабиёти ҳақида фикр юритиш қийин. Шу боис ҳам адабиётимиз ютуқларини умумиттифоқ миқёсида тадқиқ этадиган танқидчиларимиз саноқлидир. Тағин танқидда дифференциация кучаймоқда: поэзия танқидчиси, проза танқидчиси, драма танқидчиси... Ҳатто йиллик муҳокамаларда шеър ва поэма, кичик ва катта проза ҳам ажратиладиган бўлди. Шулар кўзда тутилса, Пирмат Шермуҳамедовнинг «Барчадан яхшироқ ҳаёт гули»[1] китоби қатор фазилатларга эгалиги англашилади.

«Ёш гвардия» нашриётида яқинда «Ўзбекистон болалар адабиёти» номли русча китоб нашрдан чиқди. Унда болалар адабиётимиз тараққиёт йўли кўздан кечирилган, ҳозирги босқичи атрофлича таҳлил этилган. Китобга ёзган сўз бошисида атоқли совет адиби Сергей Михалков муаллифнинг умумиттифоқ миқёсида фикрлашини алоҳида таъкидлайди ва «бу Пирмат Шермуҳамедовнинг адил танқидий қаламига хос ҳавас қилгулик фазилатдир», дейди. П. Шермуҳамедовнинг «Барчадан яхшироқ ҳаёт гули...» китобига ҳам бу фазилат хос. Хусусан, «Жараённинг ўзига хос йўллари» ва «Қаҳрамоннинг маънавий олами», айниқса, тарихий романчилик тараққиётининг ўзига хос йўллари ҳақида баҳсга чорловчи «Тарихнинг руҳий муаммоси», «Романчиликнинг кенг уфқлари», «Қорақалпоқ достони» мақолалари қамров доирасининг кенглиги, тарих ва талқинга атрофлича ёндашиш тарзи билан ажралиб туради. Муаллиф сўнгги ўн-ўн беш йил ичида юзага келган ўнлаб романларни синчиклаб кўздан кечиради. Тарихий романда психологизм, тарих ва замонавийлик, тарихий ва бадиий ҳақиқатнинг ўзаро муносабати, тарихий романлардаги тарихийлик принципи каби қатор масалалар борасидаги мулоҳазаларини ўртага ташлайди «Улуғбек хазинаси», «Юлдузли тунлар», «Меъмор» воситасида Г. Гулиа, А. Семашко, Х. Лэм, Я. Илёсовларнинг Умар Хайём ҳақидаги асарларига, Чингиз истилоси даврини ёритувчи янги романлар — И. Есенберлиннинг «Олтин Ўрда», Г. Абашидзенинг «Ялдо кечаси», И. Калашниковнинг «Ғаддор замон», олис ва яқин тарихдан сўз очувчи «Цотнэ ёки грузинларнинг заволи ва камоли» (Г. Абашидзе), «Синган қилич» (Т. Қосимбеков), «Евпраксия» (П. Загребельний) кабиларга кўз ташлайди ва бугунги тарихий романчилик хусусидаги фикр-ўйларини ўртоқлашади. Шунингдек, китобдаги ижобий қаҳрамон масаласига бағишланган «Коммунистнинг қиёфаси» мақоласи дадил ва кузатишларнинг чуқурлиги билан ажралиб туради.

КОММУНИСТ — XX асрнинг энг пешқадам вакили, байроқдори. Бунга шубҳа йўқ. Лекин ундаги тимсолий умумлаштирувчи мазмунни жўн тушунмаслик керак. Бирорта асарда бирор коммунист хато иш қилиб қўйса ёки салбий хусусиятларга эга бўлса, «Бу қандоқ бўлди?» дейдиганлар бор. Бу — нотўғри. Коммунист қандайдир илоҳий, фавқулодда шахс эмас. Маркс таъбири билан айтганда, инсонга хос барча хислатлар коммунист-инсонга ҳам ёт эмас. Бинобарин, ёзувчи ҳаёт ҳақиқатига амал қилар экан ,бундан чекинишга ҳаққи йўқ. Айниқса, ҳозир, социалистик ҳаётимизнинг ҳар бир жабҳасида раҳбар ва етакчи бўлган коммунистнинг бундай юксак ва шарафли номга муносиб бўлиши жиддий қилиб қўйилган бугунги кунларда бу мавзу ниҳоятда актуал бўлиб турибди. Шунга кўра, коммунист образи асарда ҳаётий ҳамда бадиий ҳақиқат тарзида қўйилиши китобнинг фазилатини оширади.

Муаллиф мақолаларида бир нарсани сезмаслик мумкин эмас. У адабий танқиднинг муаммоларидан сўз очадими, конкрет бирор ижодкор ҳақида ёзадими — албатта, хилма-хил ҳаётий фактларга мурожаат қилади. Бу, биринчидан, ҳар қандай адабий ҳодисанинг ҳаққонийлигини белгилашдаги бош мезон: ҳаёт ҳақиқатини англашга ёрдам берса, иккинчидан, танқидий асарнинг ўзини ҳам қизиқарли бўлишини таъмин этади. Бу ҳол муаллифнинг ҳар бир мақоласида мавжуд. Адабиётимизнинг бугунги вакиллари ҳақидаги ихчам портретларида, айниқса, атоқли адиблар асарлари хусусидаги қизиқарли кузатишларида, жумладан «Сени танидиму олам сирга тўлди...» сарлавҳали мазмундор мақолада бу ҳол етакчи ўрин тутади. Шу хислат «Ижоднинг муҳаббат ёши», «Истиқбол шайдоси» портретларида ҳам кўзга ташланади.

Китобдаги ўзига хос ажойиб ишлардан бири таниқли адабиётшунос олимлар, уларнинг ижод йўли ҳақидаги туркум портретлардир. Мунаққид бугунги адабий-танқидий жараённинг муҳим масалалари билан бир қаторда, олим ва унинг шахси, ижодкор ва унинг маънавий дунёси каби масалаларга доир мулоҳазаларини ҳам ўртага ташлаган.

ТЎПЛАМ билан таниша туриб, айрим асарлар номи хато берилганлигини кўрасиз. Бу қусур айрим кўчирмаларда ҳам учрайди, гарчи бу техник характерга эга нуқсон бўлса-да, таассуротга халал беради.

Мунаққиднинг айрим фикрлари билан келишмаслик, ҳатто қўшилмаслик мумкин. Бу табиий, лекин бир нарса муҳим: китоб адабиётимизнинг ҳозирги тараққиёт йўллари, ижодий жараённинг ўзига хос хусусиятлари ҳақида ҳаққоний ва кўламли тасаввур беради. Ундаги фикр-мулоҳазалар, асосли хулосалар адабиётимизнинг ҳозирги босқичидаги етакчи тенденцияларини аниқлашда, шубҳасиз, фойдалидир.

Бегали ҚОСИМОВ,
филология фанлари кандидати.

1. П. Шермуҳамедов. «Барчадан яхшироқ ҳаёт гули». Т., Ғ. Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти, 1983 йил.

спорт

ФУТБОЛ:

МАВСУМ КУБОГИ — ДОНЕЦКДА

«Мавсум кубоги» учун мамлакат чемпионлари «Днепр» футболчилари билан СССР кубогининг ўтган йилги соҳиби — «Шахтёр» командаси ўртасида ўтказилган учрашувлар мухлисларда катта қизиқиш уйғотди. «Шахтёр» майдонида ўтказилган дастлабки учрашувда кончилар (2:1) ғалаба қозонишган эди. Днепропетровскда бўлиб ўтган такрорий ўйинда 1:1 ҳисоби қайд этилди. Шундай қилиб, «Шахтёр» футболчилари умумий ҳисобда (3:2) ютуққа эришиб, «Мавсум кубоги»ни қўлга киритишди.

Бугун биринчи лига коллективлари мамлакат чемпионатининг биринчи даврасини сўнгги тур ўйинларини ўтказишади. Бўлиб ўтган учрашувлардан кейин «Факел» 31 очко билан олдинда бормоқда. Хабаровск армиячиларининг меҳмони бўлган Жиззахнинг «Звезда» футболчилари яна имкониятни бой беришди.

ЕНГИЛ АТЛЕТИКА:

ФАХРЛИ ЎРИНЛАР

Москвада СССР Қуролли Кучлари чемпионатида иштирок этган тошкентлик П. Воробьев 100 метрга югуришда 10,2 секундли натижа билан бронза медалини қўлга киритди. Ленинградда эса ўсмирлар ўртасида ўтказилган Бутуниттифоқ биринчилиги якунланди. Республикамиз вакилларидан В. Хожатилев тўқмоқни 70 метру 16 сантиметр улоқтириш, Н. Шапринская узунликка сакраш (5 метр 90 сантиметр), А. Колтович 400 метрга югуриш, И. Глазова ядро (14 метру 11 сантиметр) ирғитишда бронза медалларини олдилар.

ФАН ВА ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

ТИРИК ҲУЖАЙРАГА ЎХШАТИБ

Арманистон ССР Фанлар академиясининг экспериментал биология институтида атмосферадаги заррача аралашмаларни ҳам сеза оладиган прибор ясалди. Прибор сунъий ҳужайравий мембрана асосида ясалди. Уни олимлар тирик ҳужайрага ўхшатиб ясадилар.

Янги приборнинг ишлайдиган асосий моддаси — фосфолипид ташқи муҳит ўзгартишларига нисбатан ғоятда сезгир. Ҳужайранинг ихота қобиғи — мембрана атроф-муҳитга қараб электр зарядининг зичлиги ва миқдорини ўзгартиради. Ереванлик олимлар шу реакция ёрдамида газ, суюқликлардаги заррача аралашмаларни қайд этишга, атроф-муҳит тозалигини синчиклаб назорат этиб боришга қарор қилдилар.

(ТАСС).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

Ёшлар ижодидан

ТАШАККУР СИЗГА!

Бир оғиз асалдек сўз айтган замон,
Изтироб заҳридан қолмади нишон.
Бир майин табассум этганингиз чоғ,
Қалбимда ярқ этди гўё бир чироқ.
Ташаккур сизга!
Қора тун. Қаҳратон. Қор ёпинган чўл,
Адашдим. Яширинди гўё қутлуғ йўл.
Ахир бир нотаниш тутди қўлимдан,
Қутқарди тиш қайраб турган ўлимдан.
Ташаккур сизга!
Яхшилар, ўрнингиз бўлмасин холи,
Гар баланд учсам мен, бу сиз туфайли.
Сиз борки, дарз кетмас эзгулик жоми,
Сиз борки, жаранглар инсонлик номи.
Ташаккур сизга!

Оламда одамзод меҳмондир. Йўқ, шак,
Лек дилда яшайди мангу бир тилак:
Тинчликка қурайлик боқий бир қаср,
Ва унга устундек қолсин ҳар аср,
Ташаккур сизга!

МЕНИНГ НОМИМГА...

Гар дилни музлатсам совуқ сўз билан,
Яхшига боқсам гар ёмон кўз билан,
Иблисни кутсам гар нону туз билан,
Қора чизингизлар менинг номимга!

Фақат ризқу рўз деб кун кўрсам агар,
Хонаки қуш каби ин қурсам агар,
Текин дон излабон югурсам агар,
Қора чизингизлар менинг номимга!

Хам этса қилмишим гар дўст бошини,
Кўтарсам гар лоқайд лаънат тошини,
Дош берсам кўриб гар онам ёшини,
Қора чизингизлар менинг номимга!

Пишмаган ҳосилдан ком олсам агар,
Сарқит бўлиб қолган жом олсам агар,
Бировлар номидан ном олсам агар,
Қора чизингизлар менинг номимга!

Элимнинг мардлигин тарихдан сўранг,
Кўзгудек мусаффо, йўқдир зарра чанг.
Қилмишим етказса агар хийра ранг,
Қора чизингизлар менинг номимга!

Ваъда вафо билан тирикдир мудом,
Фақат вафо берур мардликка низом,
Учса гар ҳавога мен айтган калом,
Қора чизингизлар менинг номимга...

Жонибек ҚУВНОҚ.

РЕКЛАМА ✻ ЭЪЛОНЛАР

ЎЗБЕКИСТОН ССР МЕЛИОРАЦИЯ ВА СУВ ХЎЖАЛИГИ МИНИСТРЛИГИ

В. А. БИЛБАС НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ГИДРОМЕЛИОРАЦИЯ ТЕХНИКУМИ

1984-85 ўқув йили учун

ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛИКЛАР БЎЙИЧА

КУНДУЗГИ БЎЛИМГА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ГИДРОМЕЛИОРАЦИЯ — ТЕХНИК-ГИДРОТЕХНИКЛАР; ГИДРОМЕЛИОРАЦИЯ ИШЛАРИНИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШ БЎЙИЧА ТЕХНИК-МЕХАНИКЛАР; СУВ ХЎЖАЛИГИ СИСТЕМАЛАРИНИНГ АВТОМАТ ҚУРИЛМАЛАРИНИ ИШЛАТИШ — ТЕХНИК-ЭЛЕКТРОМЕХАНИКЛАР ТАЙЁРЛАЙДИ.

8-синфни битирган, 30 ёшгача бўлганлар қабул қилинади.

Ўқиш муддати — 3 йилу 10 ой.

10—11-синфларни битирганлар 2-курсга қабул қилинадилар.

Ўқиш муддати — 2 йилу 8 ой.

Гидромелиорация, гидромелиорация ишларини механизациялаш ихтисоси бўйича кирувчилар кириш имтиҳонларисиз, 8 ва 10-синфни битирганлиги ҳақидаги шаҳодатнома ва аттестатлар конкурси бўйича қабул қилинадилар.

Сув хўжалиги системаларининг автомат қурилмаларини ишлатиш бўлимига ўрта маълумотли, аттестатида 4 ва 5 баҳолари бўлганлар ҳам кириш имтиҳонларисиз маълумоти тўғрисидаги ҳужжатлари конкурси асосида қабул қилинади (Ўқиш ўзбек тилида олиб борилади). Қолганлар она тили ва адабиётдан (иншо), математикадан (оғзаки) кириш имтиҳонлари топширадилар.

ИМТИҲОНЛАР 1 АВГУСТДАН 20 АВГУСТГАЧА ЎТКАЗИЛАДИ.

Техникумга қабул қилиш ҳақида директор номига ёзилган ариза 8-синфни битирганлардан 31 июлгача, 10—11-синфларни битирганлардан 14 августгача қабул қилинади.

Аризага шаҳодатнома ёки аттестат (асли), 3х4 см. ҳажмда 4 дона фотосурат, соғлиғи тўғрисида 086/У формадаги медицина справкаси қўшиб топширилади. Амалий иш стажига эга бўлганлар меҳнат ёки колхоз дафтарчасидан кўчирма топширадилар.

Паспорт, ҳарбий билет ёки рўйхатдан ўтганлиги ҳақидаги гувоҳнома шахсан кўрсатилади.

Техникумга қабул қилинганлар умумий асосларда ётоқхона ва стипендия билан таъминланадилар.

Техникум адреси: Тошкент шаҳри, 7-алоқа бўлими, Кольский переулоги, 1-уй. Гидромелиорация техникуми (1э, 17э, 24э автобусларнинг, 17, 18-троллейбусларнинг «Марказий статистика бошқармаси» бекати; 13, 22-трамвайларнинг «Гидромелиорация техникуми» бекати).

Ўзбекистон ССР Ҳунар — техника таълими давлат комитети

129-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1984-85 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ОШПАЗ (миллий ва чет эл таомларини тайёрлай оладиган), **официант** (чет тилини биладиган), **қандолатчи.**

Ўқиш муддати — 2 йил.

ОШПАЗ, САНОАТ МОЛЛАРИ СОТУВЧИСИ, ОЗИҚ-ОВҚАТ МОЛЛАРИ СОТУВЧИСИ.

Ўқиш муддати — 1 — 3 йил.

МЕВА — САБЗАВОТЛАР СОТУВЧИСИ. Ўқиш муддати — 6 ой.

БИЛИМ ЮРТИГА 8 — 10 СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТЛИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўқишга ўрта маълумот билан кирганларга ҳар ойда 30 сўмдан стипендия берилади, 8 — синф ҳажмида маълумот билан кирганлар эса бепул овқат ва кийим-бош билан таъминланадилар.

Билим юртини тугатганларга тўлиқ ўрта маълумот ҳақида диплом берилади.

Машғулотлар янги ўқув корпусида олиб борилади. Ўқув кабинетлари яхши жиҳозланган.

Билим юртида бадиий ҳаваскорлик тўгараклари ва спорт секциялари ишлайди.

Бошқа шаҳарликлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Билим юртига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари лозим: директор номига ёзилган ариза, маълумоти тўғрисидаги ҳужжат (асли), таржимаи ҳоли, 286 — формадаги медицина справкаси, турар жойидан справка, ота-онасининг иш жойидан справка, 3Х4 см. ҳажмидаги 6 дона фотосурат, характеристика.

МАШҒУЛОТЛАР 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Мурожаат учун адрес: 700114, Тошкент шаҳри, Киров районн, Юнусобод массиви, 18 — квартал (9, 49, 67, 83, 117 автобусларнинг «27-мактаб» бекати).

ТОШКЕНТ ШАҲАР АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ ВА ИНФОРМАЦИЯ БЮРОСИ

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

ЧИЛОНЗОР РАЙОНИДАГИ ҚУРИЛИШ ТАШКИЛОТЛАРИГА

комплектлаш, реализация қилиш бўлимларига инженерлар, нормаловчи, мастерлар, юк ташувчилар, слесарлар.

Тошкент шаҳрида пропискада турувчи шахслар қабул қилинади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Пролетар кўчаси, 4-уй, 3-подъезд, 5-хона, Аҳолини ишга жойлаштириш бюросининг марказий пункти.

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 10/VII да **Майсаранинг иши,** 11/VII да **Севгига севги билан.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА 10/VII да **Келинлар қўзғолони.**

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Ядро физикаси институти маъмурияти, партия комитети ва жамоат ташкилотлари физика-математика фанлари доктори М. Р. Бедиловга онаси

Ойтўра НАЖМИДДИНОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлимининг Ўзбекистон чорвачилик илмий-тадқиқот институти коллективи институт катта илмий ходими, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати

Ваҳобжон ҒОФУРЖОНОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

10 ИЮЛЬ, СЕШАНБА

МОСКВА-I 9.00 — Время. 9.40 — Мультфильмлар. 10.10 — Энг охирги кун. Фильм-спектакль. 12.30 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.00 — Фильм-концерт. 16.45 — Тўрт танкчи ва бир ит. Бадиий фильм. 7-серия. 17.30 — Қувноқ нотачалар. 17.45 — Болаларга ҳайвонлар ҳақида. 18.15 — Илмий-оммабоп фильмлар. 18.50 — Гитарачи А. Бариленко чалади. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Мультфильм. 19.40 — Фан ва турмуш. 20.15 — Оталар ва болалар. Бадиий фильм. 1-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Е. Исаев. Соат йигирма бешда. Поэма. 22.30 — СССР халқ артисти Э. Гилельс чалади. 23.10 — Россияда бадиий металл. 23.40 — Дунё воқеалари.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.20 — Телефильм. 9.50 Ҳаммаси эгизакларни деб. Бадиий фильм. 11.10 —Мактаб ўқувчиларининг Г. И. Иванова билан учрашуви. 11.45 — Биргаликда аҳил оиламиз. 12.05 — Шахмат мактаби. 12.35 — Заборьеда ёз. Бадиий фильм. 13.40 — Мультфильм. 14.30 — Магнитка мактаби. 15.10 — Дружба—84. 15.40 — Мурманск телестудиясининг программаси. 16.35 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — ...16 ёшгача ва ундан катталар. 19.30 — Франческо Мизиано. Интернационалист ҳаёти. 20.00 — Дружба—84. 20.45 — Халқаро панорама. 21.30 — Время. 22.05 — Эртага келинг. Бадиий фильм.

ТОШКЕНТ-I. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Мультфильм. 18.25 — Инсон боланкдан бошланади. 18.55 — Киносаёҳатчилар альманахи. 19.15 — Атроф-муҳитни муҳофаза қилиш муаммолари ҳақида. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Адабий альманах. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Дўстлик тароналари. 21.30 — Время. 22.05 — Ғўза парваришига — аъло сифат. 22.20 — Қайноқ қор. Бадиий фильм. 24.00 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-II. 9.00 — 16.40 — **МОСКВА-II.** 18.40 — Телефильм. 19.00 —Халқ истеъмоли молларига — юқори сифат. 19.30 — Ким бўлсам экан? 20.00 — Тошкент янгиликлари. 20.20 — Телефильмлар. 21.00 — Бозорда нега қиммат? 21.30 — МОСКВА-II

11 ИЮЛЬ, ЧОРШАНБА

МОСКВА-I 9.00 — Время. 9.40 — Концерт. 10.10 — Саёҳатчилар клуби. 11.10 — Оталар ва болалар. Бадиий фильм. 1-серия. 12.25 ва 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.00— Рус тили. 16.35 — Тўрт танкчи ва бир ит. Бадиий фильм. 8-серия. 17.20 — Мухбирларимиз ҳикоя қиладилар. 17.50 — Спорт ҳафталиги. 18.20 — Эртанги кунга интилган мамлакат. 18.30 — Дунё ва ёшлар. 19.05 — Мультфильм 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Сиз яратган боғ. 20.00 — Агар соғлом бўлай десанг. 20.20 — Оталар ва болалар. Бадиий фильм. 2-серия. 21.30 — Время. 22.05 — СССР халқ артисти Ю. Завадский. 23.10 — Фильм-концерт. 23.50 — Дунё воқеалари.

МОСКВА-II. 9.00 — Гимнастика. 9.20 — Телефильм. 9.30 — Эртага келинг. Бадиий фильм. 11.35 — Донецк архитектураси. 12.00 — ...16 ёшгача ва ундан катталар. 12.45 — Концерт. 13.10 — Болалар учун фильм. 13.35 — Мультфильм. 14.20 — Оила ва мактаб. 14.50 — Фильм-концерт. 15.20 — С. Щипачев поэзияси. 15.50 — Концерт. 16.20 ва 18.30 — Янгиликлар. 18.50 — Гангстер бўлмайман, азизам. Бадиий фильм. 20.00 — Кўплаб сифатли товарлар етказиб берайлик. 20.45 — Телефильм. 21.00 — От спорти бўйича СССР чемпионати. 21.30 — Время 22.05 — Футбол. Зенит—Арарат.

ТОШКЕНТ-I. 10.00 — Ахборот. 10.20 — Болалар учун фильм. 10.50 — Бронза қуш. Бадиий фильм. 1-серия. 11.55 — Ҳужжатли фильм. 12.20 — Концерт. 13.00 ва 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Қўғирчоқ фильм. 18.30 — Зарница—84. 19.00 — Ветеранлар сафда. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Ҳужжатли кино экрани. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Мақом кечаси. 21.30 — Время. 22.05 — Бугун оламда нима гап. 22.20 — Вероникaнинг қайтиши. Бадиий фильм. 23.50 — Янгиликлар.

ТОШКЕНТ-II. 9.00 — 16.25 — **МОСКВА-II.** 18.40 — Телефильм. 19.00 — Абитуриент—84. 19.30 — Телефильм. 20.00 — Тошкент янгиликлари. 20.20 Совет Иттифоқи шаҳарлари. 21.00 — Паркда ёз. 21.30 — МОСКВА-II.

РАДИО

10 ИЮЛЬ, СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Ўзбек халқ қўшиқлари. 9.30 — Шонли 60 йил солномаси. 12.10 — Ишчинома. 18.15 — Советлар ҳокимияти—халқ ҳокимияти. 18.30 — Дутор ижроси учун пьесалар. 19.25 — Ёшлик. 20.50 — «Шарқ юлдузи» журнали саҳифаларида. 21.10 — Концерт. 22.30 — Радиопостановкалардан қўшиқлар.

11 ИЮЛЬ, ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — М, Мирзаев қўшиқлари. 9.30 — Совет Ўзбекистони: одамлар, ишлар ва режалар. 11.25 — Концерт. 12.10 — Узбекистан индустриальний. 19.25 — Қармоқ. Ҳажвий эшиттириш. 20.50 — Барҳаёт шеърият. 21.10 — Қишлоқ меҳнаткашлари, Сизлар учун. 22.30 — Концерт.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

БИЗНИНГ АДРЕС:
700000, Тошкент-П.
Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР
Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 33-21-43, 32-53-16. 32-53-20, 33-11-49, 32-54-13.

Р. 20017. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. В. — 156. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12